MARX KÁROLY
KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM
Központi Könyvtára
Telefon: 176-827 Telex: 224186 mkke h.
1828 Budapest 5. Pf.: 489

Kitüntetés

Az egyetemi KISZ-bizottság többéves munkájáért a Pro Universitate kitüntetést adományozta B. Kiss Tamásnak, a Közgazdász munkatársának, a testület volt félállású titkárhelyettesének.

KÖZGAZDÁSZ
A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

XXVIII. ÉVFOLYAM, 16. SZÁM ÁRA: 1,80 Ft 1986. OKTÓBER 9.

A TANÉV FELADATAIRÓL A PÁRTBIZOTTSÁGI ÜLÉSEN

Ülést tartott a pártbizottság szeptember 25-én. *Selmeci Lajos*, a vb tagja, szervező titkár üdvözölte a megjelenteket, majd átadta a szót *Szarvas Lászlónak*, a pártbizottság titkárának, aki tájékoztatta a bizottságot a júniusi KB-határozatról, a Politikai Bizottság üléseiről, amelyek alapvetően a politikai helyzet belső és külső alkotórészeit elemezték.

„Sajátos helyzet alakult ki

a sok évig fagyos nemzetközi légkör enyhülőben van, így politikánk külső feltételei is javulnak. Gondolok itt az SZKP XXVII. kongresszusával megindult folyamatokra, a Kínai Népköztársasággal bővülő kapcsolatokra, valamint a kelet—nyugati kapcsolatokban bekövetkező enyhülés jeleire. Ezzel szemben áll az a feszültség, ami a belpolitikai életben tapasztalható, elsősorban a gazdasági teljesítmények elmaradása miatt, valamint kedvezőtlen tendenciák feléledése miatt" — mondotta. Szólt a felsőoktatás helyzetéről azok után, hogy életbe lépett az új oktatási törvény. „Most ezen belül kell megkeresnünk helyünket, s növelni az intézmények önállóságát. Ennek említésre méltó megnyilvánulása volt az első körben elutasított oktatói követelményrendszer, amely még kidolgozásra vár. Nagyobb szerepet kap az a tendencia, amely a tudományszervezés területén nagyobb súlyt kíván biztosítani az egyetemeknek. Ennek egyik első állomása az akadémiai kutatóintézetekkel való fokozottabb együttműködés, a kutatók oktatásba történő bevonása. Az egyetemek szerepének növelésére, beleszólásának fokozására nagyon hasznosak voltak azok a megbeszélések, amelyet a tudományegyetemek pártszervezeteinek végrehajtó bizottsági tagjai Debrecenben folytattak. Az itt és egyéb vezetői tanácskozások tapasztalatai alapján elmondta, hogy *„mi néhány lépcsőfokkal előbbre járunk, mint egynéhány egyetemtársunk, például a többcentrumú ifjúsági közélet politikai megítélésének és kezelésének tekintetében."* Majd szóbeli kiegészítést tett az MKKE MSZMP-bizottságának 1986/87-es

tanévre szóló munkaprogramjához,

amely többek között a következőket tartalmazza: „(...) Az oktatás- és tudománypolitikai munkában kapcsolódunk az egyetemi képzésfejlesztés feladataihoz. (...) a legfontosabb konkrét teendőnk: a tantervi irányelvek elfogadása, az új tananyagprogramok kidolgozása, s a fejlesztésnek a szervezeti struktúrában és a káder-össszetételben várható következményeinek számbavétele. (...) A párttestületek, munkabizottságok a munkatervükben tervezzék meg a fentiekből adódó napirendjeiket. Kiemelendőnek tartjuk a pb. napirendjét a tantervi irányelvekről, az egyetemi érdek- és strukturális viszonyok változásáról, valamint a kádermunka feladatairól, az OTB és PMB napirendjét a filozófia-politikai ismeretek tantárgyi programjáról.

A képzésfejlesztés mellett az oktató- és tudományos munka folyamatos feladatainak színvonalas ellátását is fontosnak tartjuk, különös tekintettel a hallgatók sokoldalú nevelésére és az egyetemi oktatók közti szakmai kapcsolatok, „műhelyviták" intenzív növelésére.

Pártbizottságunk korábban megkezdett gyakorlatának nyíltabb követésével képviselje az egyetem fejlesztésének ügyét, s tegyen kezdeményezéseket, közvetítse az oktatók-hallgatók véleményét az oktatás személyi-tárgyi feltételeinek javításáért.

Politikai-ideológiai nevelőmunkánkban az agitáció és propaganda felhasználásával változatlanul elsőrendű feladatunk a szocializmus történelmi szerepének, helyének, a szocialista fejlődés eredményeinek és ellentmondásainak valósághű, reális bemutatása, a hibák, következetlenségek felszámolására irányuló törekvések megismertetése és szakmai-politikai támogatása.

E feladat teljesítése közben mindenekelőtt az elmúlt 30 év hazai eseményei kínálnak jó lehetőséget. A politikai oktatás tavaly megindult kiszélesítésének és tartalmi fejlesztésének megtartásával — de más rendezvényekkel is — segítsük a nézetek tisztázását az ellenforradalommal, a munkáshatalom megvédésével, a párt politikájának megújhodásával kapcsolatban. Használjuk fel azt az értékes lehetőséget, amelyet az SZKP XXVII. kongresszusának gazdag anyaga és szellemisége szolgál.

Pártbizottságunk a tavalyi tapasztalatok alapján a szocializmus politikai rendszerének, annak továbbfejlesztésének elvi-politikai kérdéseit tárgyalja meg a soron következő ideológiai konferenciáján (...).

Változatlanul fontos pártfeladatunk a hallgatók közötti politikai meggyőző munka folytatása. Pártszerveink és alapszervezeteink tegyék nyíltabbá rendezvényeiket, s a hallgatók fórumain nagyobb számban vegyenek részt párttagjaink. (...)

Fontos feladatunknak tartjuk a gazdasági helyzetünk alakulásához, a gazdaságpolitikai célkitűzések változásaihoz kapcsolódó agitációt és propagandát, a gazdaság-társadalmi reformfolyamatok támogatása és segítése szellemében.

E tanévben a *káderpolitikai gyakorlatunk* elemzése, a ká-

(Folytatás az 5. oldalon.)

A rekonstrukcióról jelentjük

A rekonstrukció úgynevezett II/1. ütemének területén, az az épület déli szárnyán jelenleg 300 fő dolgozik, ebből 280 lengyel munkás, közülük a délelőtti műszakban 200-an, a délutániban 80-an dolgoznak. A tetőn jelenleg a Duna-parti szakasz tetőszerkezetének bontása folyik, az emeleteken a födémszerkezetek kibontása megtörtént, készül az aljzatbeton. Beszerelték már a fűtési rendszert, és az elektromos hálózat szerelése folyamatban van. A földszinten az előadóterem födémszerkezetének acélgerendáit elhelyezték, jelenleg a szellőzőberendezés nyílásainak kialakításán dolgoznak, ez okozza a zajt. A pincében a bontási munkálatokat elvégezték, építik a padlócsatornákat és falazási munkákat végeznek. A homlokzatot az északi szárny Duna-parti részén lemosták, jelenleg a kőjavítási munkák folynak, míg a déli szárny Duna-parti homlokzatán nehézállványzatot állítanak fel, mert a tetőszerkezetet csak a kőpárkány megerősítésével tudják rendbehozni.

Saját érdeketekben!

Bizonyára valamennyiőtök megfordult már az egyetem könyvtárában, sokak talán azzal a céllal, hogy valamiféle ismereteket gyűjtsenek tanulmányaikhoz kapcsolódóan. Az utóbbi időben nagyon elterjedt az a szokás, hogy az összetalálkozó ismerősök, barátok az olvasóteremben beszélik meg az aktuális dolgaikat. Először csak halkabban, aztán (mivel elég sokan beszélgetnek) a zaj egyre erősödik, s az esetleges tanulni szándékozókat ez bizony zavarja. Most már a könyvtáros nénik is letettek arról, hogy a „rendbontókra" rászóljanak, olyan tömeges méretűvé vált a trécselés. Akik pedig az előtérben dohányoznak, még hangosabbak s elfelejtik, hogy a viszonylag csendesebb terembe minden szó behallatszik.

Tehár kérünk mindenkit saját érdekében is, hogy a csoporttalálkozót ne az olvasóterembe szervezze. Van a könyvtárnak konzultációs övezete is, ahol lehet csoportosan tanulni, az egyéb csevegéseket pedig inkább a büfében bonyolítsátok le!

—Stopi—

A kitépett szívű ember

A fasizmus rotterdami áldozatainak emlékére

Felhívás önkéntes véradásra

Az egyetem Vöröskereszt-alapszervezete *október 15-én szerdán fél kilenc és fél négy között életmentő véradást szervez* más intézményekkel közösen *a Kinizsi utcai kollégiumban.*

Kérjük az egyetem dolgozóit, oktatóit és hallgatóit, hogy *minél nagyobb számban vegyenek részt a véradáson.* A vér most is szívbeteg gyermekek műtéteihez kell.

Köszönettel:
MKKE Vöröskereszt-alapszervezet vezetősége

A business schoolok nemzetközi rendszerébe illeszkedő fejlesztés lehetősége

Mintegy kétharmad ház fogadta a Makarenko utcai színházteremben *a Soros Alapítvány segítségével egyetemünkre látogató amerikai és angol professzorok* szeptember 25-i előadásait. *David Chambers* (London Business School), *Donald Kanter* (Boston University), *Dennis Meadows* (Dartmouth College) és *Bobin Wensley* (Warwick University) először röviden ismertették a saját oktatási intézményük oktatási rendszerét, majd 1-1 előadást tartottak. A programnak megfelelően alakult az érdeklődők köre is, hiszen elsősorban a *képzéskorszerűsítésben közvetlenül részt vevő csúcsbizottsági tagok, egyetemi vezetők voltak jelen.* Raituk kívül sokakat talán legalább annyira vonzotta a nyelvgyakorlás lehetősége, mint az előadások témája iránti érdeklődés. (Nem is csalatkozhattak, hiszen Mr. Chambers például nagyon szépen beszéli az angol nyelvet.)

Úgy kilenc óra után tíz perccel *Bora Gyula tudományos rektorhelyettes köszöntötte a hallgatóságot, az előadókat,* és megköszönte a Soros Alapítványnak, hogy anyagi támogatásával lehetővé tette ezt az eszmecserét. Elmondta, hogy az egyetemi reformfolyamatban *nagy szükség van erre a tapasztalatcserére,* ahol is a business school típusú oktatási rendszerben *gazdag tapasztalatokkal rendelkező szakértőkkel van módja az egyetem oktatói karának találkozni.*

Mint kiderült, *nagyon különböző négy intézményről van szó,* s mint az előadók is aláhúzták, *az ilyen jellegű oktatásnak végül is számtalan formája képzelhető el.* Az eltérések mellett azonban *vannak erős hasonlóságot mutató mozzanatok.*

Először is, hogy *a képzés rendkívül változatos formák között folyik, a valamely egyetemen végzettek kétéves kurzusaitól a gyakorlatból visszatérők háromféves képzésen át, az esti vagy levelező jellegű formákig.* A hallgatók lehetnek közgazdák, mérnökök, biológusok, matematikusok, szociológusok, szóval *mindenki számára nyitva állanak a kapuk, aki valamely módon az üzlettel, a menedzseléssel akar behatóbban megismerkedni.*

Hasonlóan *változatos a tárgyak köre, minthogy a gazdaság minden lényeges területének átfogására kell vállalkozniuk ezeknek az iskoláknak.* A gazdaság természeti és társadalmi környezetének megismertetése mindegyikben különálló, lényeges tananyag. *De értenie kell az itt végzetteknek a számítógépek felhasználásához, a piachoz, a marketinghez és a gyártáshoz is.* Az elméleti (előadások stb.) és gyakorlatias (esettanulmányok stb.) típusú képzés az oktatás szerves része.

Az is nagyon lényegesnek tűnik, hogy *ezek az intézmények* végső soron *a gyakorlatból emelkedtek ki,* a mindennapi üzleti élet tapasztalatainak, törekvéseinek fokozatos tudománnyá emelkedésével erősödtek meg, *s ma is egyaránt fontos merítési bázisuk az elmélet és a gyakorlat. Oktatóik között kiemelkedő szerepet játszanak a vendégprofesszorok,* akiket egyfelől egyetemekről, más oktatási intézményekről hívnak, másfelől a gyakorlati szakemberek közül kérnek fel.

Az elmondottak jól tükrözik azt a merítési bázist, amelyre az egyetemi reformelképzelések is részben támaszkodnak. Feltűnt azonban három olyan mozzanata, ezen iskolák oktatási rendszerének, amelyek mindegyikben megtalálhatók voltak, nálunk azonban — nyilván a feltételek, a hagyományok hiánya, az eltérő gazdasági szakemberrel szembeni eltérő követelmények miatt — ez idáig nem igazán merültek fel.

Az egyik, hogy *mindegyik iskolában szerepet kap a pszichológiai ismeretek oktatása,* mint a gazdaság szereplői cselekvése mozgatóinak megértéséhez nélkülözhetetlenül szükséges ismeretanyag. (Azt hiszem, *Kornai János* A hiány című műve óta ennek hazai jelentősége, érvényessége is egyértelmű.) A másik — ezzel talán összefüggő dolog —, hogy *a politikai, társadalmi ismeretek oktatása olyan szempontból is jelentős, hogy tanítják-fejlesztik az információkezelést, az írás- és beszédkészséget stb., szóval azokat az ismereteket, amelyek az olyan dokumentumkészítéssel, viták-kal járó szakmánál, mint amilyen a közgazdászoké, nélkülözhetetlennek tűnik.* A harmadik, hogy *a szakemberképzés az valami nagyon szélesen értelmezett dolog náluk. A kormányzati, vállalati szintű szakemberek képzése egyenrangú, de ugyanilyen szinten fontos például a környezetvédelmi szakemberek képzése.* Nálunk, mint ez egy szociológiai vizsgálatból kitűnt, a gazdasági szakértő karrier nem ismert, nem egy lehetséges életpálya. A készülő reform segíteni, változtatni igyekszik ugyan azon, hogy a vállalati közgazda alacsonyabb szintű szakembernek minősül a gazdaságirányítási szinten dolgozónál. Amíg azonban nem létezik a szakértő „munkakör", addig valószínűleg nem lesz természetes, hogy egy közgazdának a szervezetfejlesztés, környezetvédelem stb. a szakmája, a munkája (mégha voltak, vannak, lesznek is — főként másodállásban — ilyesmivel foglalkozók).

Egy szó, mint száz, *a találkozó tanulságos volt,* és a kölcsönös érdekek biztosan *megteremtik az együttműködés folytatásának kölcsönösen előnyös formáit.*

(Tudósításunk a tanácskozás második napjáról a 3. oldalon folytatódik.)

B. Kiss Tamás lemondott

A KISZ-bizottság október 2-i ülésének első napirendi pontjaként elfogadta a KISZ-szervezetnek a küldöttgyűlés óta folytatott gazdasági tevékenységéről szóló beszámolót. Ezután döntöttek arról, hogy a KISZ-bizottság pénzügyi támogatásait ezentúl pályázati rendszerben osztják el. A KISZ-szervezet nevében kötött pénzügyi szerződések után fizetendő jutalék intézményét megszüntették, ugyanakkor ezen pénzalapok 5-10 százalékának erejéig jutalmazási keretet állítanak fel. Ebből az egyes KISZ-es tevékenységcentrumok jutalmazhatják sokat dolgozó tagjaikat. A testület felkérte *Novák Máriát* és *Bodnár Zsigmondot* a szervezet pénzügyeinek szoros figyelemmel kísérésére.

A második napirendi pont a nemzetközi szakbizottság beszámolójának és éves tervének megvitatása volt. A testület elfogadta ezeket.

Ezután vitatták meg *B. Kiss Tamás* kérelmét, hogy a KISZ-bizottság mentse fel 1981 óta fennálló KISZ-bizottsági tagsága és 1986. június 16. óta fennálló titkárhelyettesi mellékfoglalkozása alól. B. Kiss Tamás indokainak lényege, hogy sem a technikai feltételei, sem a személyi feltételei (a testület tagjainak csak a harmada dolgozik, megszűnt az oktatási reformmunkabizottság stb.), nincsenek meg a KISZ-bizottság céljai megvalósításának, a hallgatói tevékenységcentrumokkal való együttműködésre alapozott érdekképviseletnek. A másfél órás vita nem is vita volt tulajdonképpen, hiszen minden hozzászóló a meglepetésének, a KISZ-bizottságot és az egyetemi közéletet érő veszteség miatti kétségeinek adott hangot. B. Kiss Tamás 1981 óta dolgozott a testület tagjaként azzal a hittel, hogy így az egyetemi és főiskolai diákság, és ezen belül egyetemünk hallgatói politikai megszerveződéséért, érdekeinek védelméért cselekedhet. Ezt igazolja egyebek mellett az egyetemisták országos lapjáért folytatott küzdelemben való aktív részvétele, az EFIN-ek szervezésében való kezdeményező szerepe, vagy az egyetemi KISZ-bizottság monopolizált döntési jogainak hallgatói testületekre való delegálásában (például a Közművelődési Bizottság, a Hallgatói Tudományos Tanács létrehozásában) játszott kulcsszerepe. A hozzászólók kifejezték azt a kétségüket is, hogy a testület képes lesz-e pótolni azt a nagyon nagy munkabírással elvégzett munkát, amit B. Kiss Tamás éveken át végzett a KISZ-bizottságban. Kétséges, hogy vajon Tamás kiválásával nem veszíti-e el a testület számottevő jelentőségű tevékenységcentrumok bizalmát — mondta egy hozzászóló. Felvetődött, hogy talán Tamás „kiöregedett" a KISZ-bizottságból, hogy néha túlzott érzékenységgel reagált a többiek felvetéseire, de tisztességét, az egyetemi hallgatóság érdekeinek védelme melletti kitartását mindenki hangsúllyal említette.

A testület titkos szavazással, 13 igen, 1 nem és 1 tartózkodás mellett elfogadta B. Kiss Tamás lemondását.

Végezetül egy javaslat megvitatása került napirendre. B. Kiss Tamás javasolta az egyetemi KISZ-szervezet szerinte rosszul álló ügyeinek megvitatására küldöttgyűlés összehívását. Ezt az indítványt a testület elvetette (11 ellene, 2 mellette és 1 tartózkodás). Ezzel szemben elhatározták egy fórum összehívását a jelzett kérdések megvitatására (a szavazati arány itt 11 igen, 1 nem, és 1 tartózkodás volt).

K. S.

A lemondás ügye

A személyes felelősség kérdése

Szerkesztőségünk úgy érezte, egy KISZ-bizottsági tag hirtelen lemondása további magyarázatra szorul. Különösen így van ez akkor, amikor az illető öt és fél éven át dolgozott a testületben. *Horváth Gyulát*, az egyetemi KISZ-bizottság titkárát és *B. Kiss Tamást* kértük meg egy-egy villáminterjúra.

— *Megalapozottnak érzed azokat a megállapításokat, amelyekkel Tamás a lemondását indokolta, s amelyek a KISZ-bizottság és ezáltal személy szerint a te munkádat is bírálják? — kérdeztük Horváth Gyulát.*

— A felvetett problémák többségét valósnak tartom. Ezek megvitatására akar a KISZ-bizottság egy szélesebb fórumot összehívni. Ami a saját munkámat illeti, ebben is sok a hiányosság, és ezt nemcsak a Tamás felvetései óta gondolom így. A KISZ-bizottságnak mint testületnek a tevékenységével kapcsolatban úgy érzem, elsősorban ennek vezetésében, a tagok munkájának koordinálásában, a feladatok megosztásában és ellenőrzésében stb. nem végeztem el megfelelően a tőlem elvárható és rám háruló munkát.

— *Tamás kiválásával egy komoly húzó és legitimáló erővel lesz szegényebb a KISZ-bizottság. Hogyan fogjátok folytatni a munkát?*

— Jó pár hónapig gondot fog okozni a Tamás által végzett munka átvállalása. Nekem és a két megmaradt titkárhelyettesnek (Bodnár Zsigmondnak és Lenger Csabának) is többletterheket fog ez jelenteni, de hosszabb távon csak akkor leszünk képesek pótolni az ő hiányát, ha be tudjuk vonni a munkába azokat a KISZ-bizottsági tagokat, akik eddig nem vállaltak komolyabb feladatokat.

— *Tamás, a közvéleményt váratlanul érte a lemondásod. Bizonyára hosszabb ideje halmozódtak benned a kifogásaid. Felvetetted-e korábban is ezeket, és ha igen, akkor milyen fogadtatással találkoztál?*

— Öt évvel ezelőtt azért szálltam be a KISZ tevékenységébe, mert úgy gondoltam, és most is úgy gondolom, hogy mint az ifjúság egyetlen politikai szervezetének, a KISZ-nek fel kell vállalni az ifjúság egészének politikai képviseletét. Az utóbbi néhány évben volt olyan időszaka a Közgáz KISZ-szervezetének, amikor ezt komolyan és felelősséggel megtette. Mostanra azonban annyira súlyosakká váltak az ifjúság különböző problémái, hogy egyfelől a KISZ nem tudja, és másfelől a KISZ-vezetők és -aktivisták egy része nem is akarja felvállalni ezeket. Más KISZ-bizottsági tagokkal együtt én is öt éven át jeleztem az ifjúság helyzetének súlyosbodását, de az utóbbi fél évben végképp úgy éreztem, hogy — mint mondtam — a KISZ részben nem képes, és részben nem is akarja következetesen felvállalni ezt az érdekképviseleti funkcióját.

— *Nem állítod túl magasra a mércét?*

— Én maximalista vagyok magammal és másokkal szemben is — ezért sokszor megbántom a legjobb barátaimat is, hibákat követek el, erőmön felül vállalok a közös munkából. Azt hiszem, együtt azokkal, akik akkor még az egyetemen voltak, 1981-ben a legsötétebb mélyponton lévő KISZ-t vettük át, hogy megpróbáljuk az ország legjobb egyetemi KISZ-szervezetévé tenni. Ehhez végig nem voltak meg a feltételek. Azt akartam és azt akarom, hogy ez az egyetem és ez az ország felzárkózzon Európa élvonalához, amire azt hiszem, ha hamarosan nem lépünk, talán megint hosszú ideig nem lesz módjuk. A KISZ-bizottságban is ezért dolgoztam, de most úgy láttam, hogy ez lehetetlenné válik, és nem akartam a vegetáláshoz asszisztálni. Csak remélhetem, hogy talán felrázok egyeseket, és rákényszerülnek arra, hogy komolyan vegyék a szerepüket a testületben, hogy felnőtté váljanak.

— *Személyes kudarcodnak érzed a lemondásodat, vagy az ifjúsági mozgalmi munka lehetetlenülésének?*

— Nagyon nagy mértékben személyes kudarcomnak tartom, hogy le kellett mondanom. Ugyanakkor úgy vélem, hogy az egyetem állami és pártvezetésének el kellene gondolkodnia azon, hogy az ifjúság problémáinak megoldásához szükséges elfogadható anyagi, technikai, politikai feltételeket sohasem biztosították. Tulajdonképpen néhány ember személyes kötelességérzetén és elszántságán múlt, hogy a KISZ el tudott valamit érni ezeknek a problémáknak a kezelésében. (Szilvásy Györgyre, Csanádi Péterre, Horváth Lászlóra, Sándor Péterre, Bakacsi Gyulára, Branyiczki Imrére és még jó pár emberre gondolok, akiket most hirtelen nem soroltam fel.)

K. S.

Egy kis változtatás

Fönn ülök az elsőn, s az üvegablak boltívén keresztül az aulát nézem. Gyönyörű megoldások, emléktábla, szobor, hangszórók. S üres, rettenetesen üres. Emberek csak a szobornál, míg keresztülmennek, akkor is sietnek.

De álljunk meg végre!

Elsős létemre nem tudhatom, milyen volt a régi, hogy nézett ki, milyen lehetőségeket rejtett magában. Azt se mondta meg senki, milyen programoknak adott otthont. De itt van ez az új, s kietlen, rettenetesen kietlen.

Eddig összesen kétszer láttam használni. Évnyitón, s az elsőshét záróbuliján.

Igaz, hatalmas magassága miatt beszéd nem hangosítható benne normálisan, de zene igen. Bizonyította a megtartott egyetlen DISCO. S nem is különleges berendezéssel, hanem azzal, ami van.

Más egyetemeknek megéri kihasználni hatalmas helyiségeiket, nekünk nem? A KEK klubja külön épületben van, a komplexum területén, a miénk itt bent lehetne. Itt is helyet kaphatnának hasonló karakterű rendezvények.

Tudom, a Rádayban kipattant „botrány" miatt sokan ellenem szólnának. De egy öntevékeny csoport (nagyobb létszámmal) igenis képes ilyen tevékenység elvégzésére, s a pénzügyek megszigorított rendelkezések mellett ellenőrizhetők maradnak.

Kicsit ridegnek érzem az aulát. Márványburkolat, sárga falak, mindössze egy-két növény. Ezen változtatni kellene. S csak állni lehet benne, sehol egy szék vagy pad. A két alkalomkor előkerült készletek bizonyítják, hogy bőven akad belőlük. S növényeket is lehetne sűrűbben elhelyezni.

A rendezvényekhez, bulikhoz is nagyon fontos a jó hangulat. De akkora fényben, mint amekkora beszűrődik, nehezen alakul ki. Meg kellene oldani ilyen alkalmakra az üvegajtók takarását, legalább alkalmilag fölszerelt függönyökkel. S szükség lenne jó minőségű, színes fénytechnikára.

Tudom, nagyigényű vagyok, de ha egyszer elkezdenénk...

— kolo —

Az aula használható

Fontos döntések

Az egyetem közművelődési öntevékeny csoportjaiból álló önkormányzati testület, a közművelődési bizottság október 6-i ülésén hosszú viták után több fontos kérdésben született döntés.

A testület véleményezte az egyes közösségeknek a minisztérium pályázatára beadott kérelmeit. Ennek során *a következő támogatásokat javasolta* a minisztériumnak az egyes csoportok részére: amatőrfilm-stúdió 60 000, fotóklub 30 000, népi együttes 50 000, Chorus Oeconomicus 50 000, irodalmi, képző- és fotóművészeti antológia 10 000, jazzklub 60 000, TEK 20 000, Rajk Szakkollégium 20 000, Ráday utcai kollégium 15 000, Kinizsi utcai kollégium + alakulófélben levő szakkollégium 30 000, Társadalomtudományi klub 25 000, Homály Klub 20 000, Közgazdász szerkesztősége 5000 Ft. Külön továbbított két közös pályázatot is: a kőbányai közös diákszállóét 100 000 Ftos, a BME—MKKE Tanulmány Színházi Csoportét 30 ezer forintos javaslattal.

Határozott a Klub Közlöny örökébe lépő, valamennyi öntevékeny csoport programjait közlő kibővített *közművelődési közlöny* létrehozásáról közvetlenül a bizottság égisze alatt, *Kurucz Péter* szerkesztésében.

Az ülésen *Bozzai László* főmérnök bejelentette, hogy *az aula megfelelő biztonsági feltételek betartása mellett elvileg korlátlanul használható* közművelődési rendezvények (akár beatkoncertek) céljára.

Végezetül a bizottság tagjai közé sorolta az egy éve működő Közgáz *Társadalomtudományi Klub* képviselőjét, a szünetelő, illetve csökkenő jelentőségű tevékenységet végző Ráday Klub és a közönségszervezés képviselője helyett.

—s

Fotó: Nagy Gábor

Mosolyogni kell

P. G. szeminárium — utolsó erőmorzsáim összegyűjtésével próbálok egy kicsit lefaragni késésemből, versenyt futva az idővel az egyetem harmadik emelete felé. A 301-es terem elé érve *meglepetés fogad*, a padokat gondos kezek munkája félkörben helyezte el. Talán azért, hogy közvetlenebb kapcsolat alakulhasson ki a szeminárium vezetőjével, merül fel bennem a klasszikus pedagógia egyik ötlete, de optimizmusomat hamarosan a megdöbbenés váltja fel, mikor észreveszem, hogy a padokat a legnagyobb jóindulattal sem lehetett volna más módon elrendezni ugyanis *a terem közepén mintegy két-három négyzetméteres területen félméter magas domb alakult ki, melynek felületén a nemrég felújított parketta töredezett darabjai árválkodtak.* A mosoly nem fagyhat rá az arcomra, hiszen még egy perce sincs, hogy reggeli rohanásomat egy pillanatra megállította a külső tatarozások által új ruhába öltöztetett egyetem látványa a Duna túloldaláról, és az aula, valamint a lépcsőház barokkosan impresszív élménye. Az aulában elhelyezett szobor is, úgy tűnt, büszkeséggel tekint szét a nevét viselő egyetem földszintjén. Egy pillanatra azonban ő is minden bizonnyal megmerevedett volna, ha módjában állna a harmadik emeletet is szemmel tartani, és talán ő is megpróbálna mosolyogni az emberiségbe vetett végtelen hitével:

„Ember vagyok és semmi emberi nem idegen tőlem" (Marx). A mosoly álarca alatt azonban minden bizonnyal *végigfutnak bennünk a kétségbeesés kérdései* és felsejlenek azok a képek, melyeket nem szeretünk észrevenni. Ugyanez a terem egy héttel ezelőtt, amikor *a frissen festett falat a fűtőtest gejzirként öntötte el, nem kímélve eközben a fal mellett mindenre rácsodálkozva ülő gólyákat sem.* Sokuknak nem kell nagyon messzire menni a múltban ahhoz, hogy még találjunk néhányat az építőipar szürrealista tréfái közül, hiszen a középiskolák nagy része, melyekből ide kerültünk, hosszú évek óta felújítás alatt állnak.

Iskolapéldái a témának a József Attila Gimnáziumban lezajlott már-már Rejtő Jenői fordulatokkal bővelkedő események, kezdve a sorozatos lopásoktól a többmillió forintos anyagi kárig, melynek egyetlen és megakadályozható előidézője a hanyagság volt.

Talán nem célszerű ilyen formában ezzel a témával bővebben foglalkozni, hiszen tanulmányok és cikkek százai láttak napvilágot az utóbbi évtizedben a mostanihoz hasonló célpontot választva. A szomorú, hogy ezek, *a szemünk előtt napról napra zajló események leginkább csak a tollforgatókat inspirálták*, pedig sokkal inkább aktív cselekvésre lenne szükség a megfelelő szinten.

Jaksity György

Ülést tartott a bizalmitestület

Az egyetemi szakszervezeti bizalmitestület október 2-án tartotta ülését. *Szigeti Endre* szb-titkár köszöntötte a megjelenteket, majd az ülés napirendjének módosítására tett javaslatot, amit a jelenlevők elfogadtak. Ennek értelmében először személyi kérdésekben döntött a testület.

Szerletics Józsefnek köszönetüket fejezték ki eddigi munkájáért, és tekintettel új megbízatására, hozzájárultak gazdasági felelősi megbízatásából való felmentéséhez.

Következő alpontként az új gazdasági felelős személyére tett javaslatot az ülés elnöke. A jelölt *Sebestyén Mária*, az agrár-közgazdaságtan tanszék docense volt, akit a testület egyhangúan megszavazott.

Második napirendi pontként az 1985—86-os év II. félévi munkájáról szóló beszámoló hangzott el. Többek között kiemelte Szigeti Endre, a sport és ifjúságpolitikai felelős, *Török György*, valamint az agitprop és oktatási felelős, *Liener Péter* jó munkáját, aminek eredményeképpen ezeken a területeken határozott fellendülés tapasztalható. Az ülés elfogadta a beszámolót.

Harmadik pontként a munkatervet tárgyalták meg. A testület a munkatervet az elhangzott szóbeli kiegészítésekkel elfogadta.

Végezetül az 1986. évi üdülési tapasztalatokat ismertette *Balázs Géza*.

Elmondta, hogy az országos tendenciával ellentétben egyetemünkön a saját szervezésű üdülési lehetőségek köre nem csökkent, s a költségek sem növekedtek. Az elmúlt üdülési idényben egy dolgozóra kb. 12 nap üdülési lehetőség jutott.

Tervezi az üdülési felelős az üdülőkben olykor tapasztalható fegyelmezetlen, a közösségi érdekeket sértő magatartás lehetőség szerinti visszaszorítását is — az üdülő dolgozók érdekében.

Az üdüléssel kapcsolatos hozzászólások megválaszolása után a levezető elnök az ülést berekesztette.

B. J.

Dr. Miszti László

könyvtárigazgató,
ELTE Központi Könyvtárának
főigazgató-helyettese
1915—1986

A könyvtárosszakma kiváló oktatót és könyvtárszervezőt veszített el személyében.

Szatmár megyében született, iskoláit a zilahi kollégiumban végezte bentlakó diákként. A kolozsvári egyetemen magyar—román szakos tanári diplomát szerzett, pályafutását tanársegédként is ezen az egyetemen kezdte. A magyar könyvtárügyben mindig vezető posztokon találjuk. 1947—1949. között az Országos Széchényi Könyvtár titkárságának vezetője. További pályája során a könyvtáros képzésben és az egyetemi könyvtárakban töltött be meghatározó szerepet. A Budapesti Pedagógiai Főiskola könyvtártudományi tanszékének vezetője (1952—55), majd a Pécsi Egyetemi Könyvtár igazgatója 1972—1980. között az ELTE Központi Könyvtárának főigazgató-helyettese.

A Közgazdaságtudományi Egyetem Központi Könyvtárának igazgatóhelyettese (1957), illetve 1958—1971 végéig igazgatója. Miszti László irányítása idején vált könyvtárunk nagy egyetemi könyvtárrá. A klasszikus könyvtári tevékenység — mint gyarapítás, katalogizálás, olvasószolgálat — színvonalas szervezése, irányítása mellett különös gondot fordított az egyetemi könyvtárak funkciójának korszerű értelmezését jelentő szakirodalmi dokumentációs, információs szolgáltatás kifejlesztésére. A Központi Könyvtár alapvető kiadványainak beindítása, gondozása, az oktatók személyre szóló szakirodalmi információval való ellátásának kezdeti megszervezése Miszti László nevéhez fűződik.

Fontosabb szakirodalmi publikációi: „Általános könyvtártan" és „Katalogizálás elmélete és gyakorlata" főiskolai jegyzetek, a „Felsőoktatási Szakirodalmi Tájékoztató Társadalomtudományok" annotált bibliográfiai sorozatának szerkesztése, a „Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem oktatóinak szakirodalmi munkássága", a „Doktori értekezések a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen" c. bibliográfiák szerkesztése. Számos cikke és román műfordítása is megjelent.

Pályája során érték sikerek és kudarcok is. A munkatársak Miszti László tanításait, emberséges vezetői magatartását emlékezetükben megőrzik és személyének felemlítésekor mindenkinek eszébe jut majd kissé zárkózott, időnként oldottabb, anekdotázó egyénisége. A csendes, dolgos hétköznapok könyvtárosa volt, szakmai sikereit, eredményeit elsősorban közvetlen munkatársai, a könyvtáros szakma ismerte el.

Emlékét kegyelettel megőrizzük.

Hej, azok a fránya reflexek...!

Minden bizonnyal csupán a véletlen „számlájára" írható, hogy a lap legutóbbi számában egymás mellé került az az anyag, amely a KISZ-bizottság képzéskorszerűsítési állásfoglalását ismerteti, azzal a mondattal, mely szerint *„csak tátom a számat"*. Azután — olvasván a filozófiára vonatkozó részt — már korántsem voltam olyan bizonyos a dolog véletlenszerűségében.

Az állásfoglalás lakonikusan annyit közöl, hogy a filozófia tantervi javaslatában *„semelyik hallgatói közösség nem észlelt korszerűsítési törekvéseket"*. S többek között fájó aggodalom is megfogalmazódik: „Mindez a hallgatóknak a marxizmus oktatásától és ezáltal a marxizmustól való fokozott eltávolodását eredményezheti".

Mivel nem csupán a tanszék oktatójaként, hanem az érintett ismeretkört „gondozó" *képzéskorszerűsítési szakbizottság elnökeként is olvastam a fenti sorokat*, különös gondolataim támadtak. Eszembe jutottak azok a kemény viták, amelyek a szakbizottsági, a csúcsbizottsági, a tanszéki értekezleteken, valamint azokon kívül elvezettek a KISZ-bizottság által is tárgyalt anyag kimunkálásához — meg még sok egyéb is. Például az, hogy *ezek a hallgatói közösségek egyáltalán elolvasták-e a véleményezett szöveget?!*

Mert, ha igen, akkor a következő „apróságok" tűnhettek volna szembe. A tantervi javaslat — az egyetem jellegét figyelembe véve — *a korábbinál nagyobb arányban tervezi társadalomfilozófiai témák tárgyalását;* viszonylag önálló kurzuson (is) bevezetésre javasolja a különböző filozófiai irányzatok oktatását; az elméleti modulban tudományelméleti, tudománymódszertani tárgykör bevezetésének javaslata szerepel.

Kétségbevonható, hogy ettől korszerűbb lesz-e a filozófia oktatása. Már csak azért is, mert *a korszerűség fogalma igencsak elasztikus egy valami manapság. No de, hogy még a korszerűsítési törekvés is megkérdőjeleződik?!* Fel sem tételezném, hogy ez azért történik, mert még szerepel a tantervi javaslatban a „marxista" jelző. No, de akkor miért? Mindeddig azt gondoltam, hogy a hibás, makacs sztereotípiák, a beidegzett reflexek inkább az idősebb generáció sajátjai. S ha tényleg hatékonyabb, *ha* úgy tetszik *korszerűbb egyetemet akarunk csinálni, akkor talán nem kellene egymást kölcsönösen — legalább egy kicsit — komolyabban venni?!*

Valcsicsák Imre

Szakkolesz, tőzsde, Rejtő Jenő

Bolgár Skála-díjas

— Úgy hallottam, te kaptad az egyik legnagyobb tapsot a díjátadásnál — mondtam Pásev Dimiternek, aki a harmadévesek versenyében a Skála-díj harmadik fokozatát kapta.

— Nem figyeltem, nagyon izgultam.

— De hisz nem is ott tudtad meg, hogy díjat nyertél!

— Tényleg nem. Még otthon, Plovdivban ért a dékáni hivatal távirata, hogy feltétlenül jöjjek el az évnyitóra. Aztán rögtön jött a második táviratuk is, amiben megírták, mikor is lesz az ünnepség.

— Akkor tehát repülőre ültél, hogy időben itt lehess.

— Amúgy is jöttem volna már, elég sok elintézendő dolog várt rám.

— Mi az értéke számodra a Skála-díjnak?

— Az a fölismerés, hogy egy külföldi diák is bátran összemérheti erejét a magyarokkal.

— Eszerint tehát tudtad, hogy díjat nyersz, ha pályázol?

— Egyáltalán nem, sőt mások biztattak, hogy próbáljam meg, van esélyem. Talán akkor döntöttem el, hogy beadom a pályázatom, amikor az egyetemi TDK-győzelmem után Kalotay Kálmán is rábeszélt.

— Kérlek, mondd el, mivel érdemelted ki a Skála-díjat!

— A kari TDK-n egy marketing témájú matematikai modellpróbálkozásom harmadik díjat nyert, a hiány nemzetköziesedéséről szóló dolgozatom pedig első díjas lett. Utána úgy éreztem, nem lehet túl sok dolgot egyszerre művelni, mert az a minőség rovására megy, ezért az első díjas dolgozattal foglalkoztam tovább, és az egyetemi TDK-n is első lettem vele. A Rajk László Szakkollégium tagja vagyok, ők a legmagasabb ponttal jutalmazták a szakmai és a közösségi munkámat, s én nagyon hálás vagyok szakkollégista társaimnak az elismerésért.

— Hogyan lettél a kollégium tagja, ez nem túl gyakori a külföldi hallgatók között.

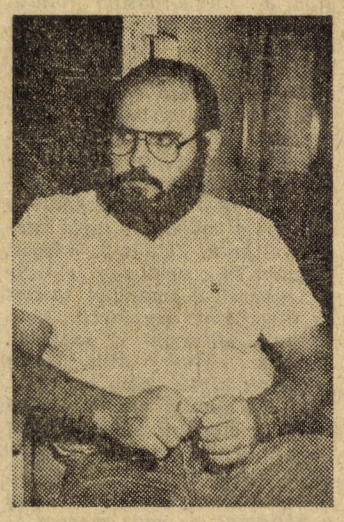

Pásev Dimiter: Egy külföldi diák is bátran...

— Nem nagyon gyakori, de azért előfordul. Előttem is volt egy bolgár, most is ketten vagyunk. Azért kértem a felvételemet a kollégiumba, mert ez az a hely, ami igazán megfelel a gondolkodásomnak, a várakozásaimnak. Hogy bekerültem, az adott ösztönzést arra, hogy TDK-kat kezdjek írni, ott szabadultam föl a gátlásaim alól, ott fejlődött igazán a gondolkodásmódom. Otthon, Bulgáriában nincs ilyen intézmény, ez speciálisan magyar, azt hiszem. Most is biztos vagyok benne, hogy jó választás volt a kollégium tagjává válnom. Meg vagyok róla győződve, hogy a reformok érdekében, elengedhetetlen a realitásokhoz való ilyen viszonyulás és állásfoglalás, mint amit itt tapasztalok. Beszámított ezenkívül még az a munkám is, amit a Magyarországon tanuló bolgár diákok KISZ-bizottságában a tudományos munka, az oktatás terén végzek.

— Rendszeresen, mindennap dolgozol?

— A szakkollégiumban szokásos munkatempóm van nekem is: a dolgozatokkal, a beadási határidő előtt két-három héttel kezdek foglalkozni, azonkívül csak a legfontosabb tantárgyakat tanulom, szakirodalmat olvasok. Eddig makroökonómiai próbálkozásaim voltak, most úgy érzem, ennek komolyságához nem vagyok még elég érett. Szeretnék majd ahhoz visszatérni, de egyelőre a tőzsde tanulmányozásába fogtam. Hetente többször viszszajárok ahhoz a vállalathoz is, ahol a szakmai gyakorlatomat töltöttem, ott a döntéshozatal elemzésével foglalkozom. Olvasok, moziba járok, nem kerülöm el a sörözőket sem.

— Hogyan hatott rád Magyarország?

— Az első merész gondolatokat a nemzetközi előkészítőben a történelemtanáromtól kaptam, aztán a folyóiratok jöttek, meg a szakirodalom. Nem tudok élénk különbséget tenni, hogy kitől kaptam a legtöbbet, talán Kornaitól és Berend T. Ivántól, de mindenkitől és mindenből merítettem valami új gondolatot. Szinte véletlenül jöttem Magyarországra tanulni, annyit tudtam róla, amit a tv mutatott, meg amit az újságok írtak. Most látom csak igazán, milyen jó, hogy így alakult minden.

— Származik-e előnyöd az itteni tanulmányaidból, egyáltalán: milyen pálya vár, ha hazatérsz Bulgáriába?

— Semmiképpen sem előny, hogy más gondolkodásúvá váltam. Itt sokkal szélesebb lett a világnézetem, mint amilyen otthon lett volna. Ha hazamegyek, kénytelen leszek leszűkíteni magam az ott elfogadott határokra. Remélem azért, hogy az itt elsajátított gondolkodásmódot, tapasztalatot, de legalább a tudást lesz esélyem realizálni. Hogy hol és miként, az még teljesen bizonytalan.

— Mit viszel majd magaddal?

— Egy nagy csomag közgazdasági könyvet, ezeket azért veszem, hogy a jövőben is tudjak mit olvasni. Gyakran forgatok egy Camus-kötetet mostanában. És becsomagolok majd két Rejtő Jenő-könyvet; szomorúbb pillanatokban ezzel fogom majd a hangulatomat gyógyítani.

— Megkérdezhetem-e, hogy mire költöd a Skála-díjat?

— Még nem tudom, de annyian kérdezték már, hogy ideje lenne egy mindenki számára megnyugtató választ kitalálnom.

M. G.

Nemzetközisek Velencén és Debrecenben

A nemzetközi szakra újonnan fölvett és már jó ideje ott „szorgoskodó" hallgatókat összekovácsolandó, az idén is sor került két nemzetközis megmozdulásra.

Előbb Velencén szeptember 8—10. között egy „nemzetközis gólyatábor" gazdagította a csaknem harmincfős társaság élményeit, és nem utolsósorban a szakról alkotott véleményét, hisz tanszékünk vezetője, *dr. Kreskay Ferenc* egy érdekes fórum jellegű beszélgetésben világított meg néhány, a „szakmát" érintő problémát; pl. azt, hogy a szakon végzettek az elméleti felkészültség és elemzőkészség tekintetében megfelelnek a nemzetközi követelményeknek, ámbátor az idegen nyelvi tudás mezején nem mindig.

Szeptember végén pedig Debrecenbe vette útját a társaság, tanulmányi kirándulás keretében. Itt az Alföldi Nyomdán kívül meglátogattuk a Hajdú-Bihari Napló szerkesztőségét, ahol többek között szó esett a magyar—román határ menti kapcsolatokról, illetve a nemrég takarékossági okokból megszüntetett debreceni román konzulátusról.

Soltész Levente

Nem volt húzóerő

Fejesné Jenei Csilla negyedéves külker szakos hallgató a Skála-Coop pályázat második helyezettje lett.

— Számítottál erre a sikerre?

— Nem. Sőt, amikor olvastam a pályázat lehetőségéről az újságban, nem gondoltam, hogy én is számításba jöhetek, hisz annyira nem tartottam magamat jónak. De miután lezajlottak a vizsgák és mint minden félévben idén is 4,5 feletti eredményt értem el, hát elkezdtem számolgatni, vajon hány pontot tudnék összegyűjteni. Úgy gondoltam talán az első tíz között lennék az évfolyamon. Ez a körülmény vezetett arra, hogy beneveztem.

— Akkor most vegyük sorra mivel is vívtad ki a második helyezést!

— Már említettem, a tanulmányi eredményemet. Ezenkívül tavaly írtam egy TDK-t idegenforgalmi marketingből, amellyel második helyezett lettem. Mint demonstrátor a belkereskedelmi tanszéken végzek szakmai munkát. Ezenkívül részt vettem a tanszéken a tananyag véleményezésében és a képzéskorszerűsítési koncepciók vitáján. Ami pedig a közösségi munkámat illeti egy KISZ-alapszervezet titkára vagyok. Még elsőben alakult az alapszervezetünk félhagyományos formában. Azóta is együtt vagyunk.

— Hogy sikerült összetartani az alapszervezetet a szakosítás után is?

— A szakosítás nem akadályozott bennünket abban, hogy együtt maradjunk. Az a véleményem, hogy az elsőben alakult közösség az egyetemen a legerősebb kapocs a diákok között. Kapcsolatunkat gondosan ápoljuk. Jó KISZ-programokat szerveztünk és a bulikon is folytattuk eszmecserénket politikáról, gazdaságról, erkölcsről és a jövőnkről.

Azért harmadévben tagadhatatlanul lelassult a munkánk. Nem azért mert ráuntunk egymásra, hanem mert túl sokat kellett hajtani a tanulásban. Rengeteg volt a tennivaló. Negyedévben már közel sincs ilyen leterhelés.

— Milyen konkrét eredményt tud felmutatni az alapszervezet?

— Alapszervezetünk nem hasonlít a Kőrösi alapszervezetre, vagyis mi nem a külvilág felé, hanem befelé fordulunk. Többségünk egyénileg kapcsolódik az egyetemi munkához. Van közöttünk instruktor, KISZ-bizottsági tag, és jó néhány párttag. Tavaly én is beléptem a pártba és megválasztottak hpcs-bizalminak.

Miután az alapszervezet többsége negyedéven végez, a tanév végén elválunk egymástól. Talán ez a körülmény is hozzájárul, hogy most érezhetően jobban ragaszkodunk egymáshoz.

— Hogyan fogadta a környezeted, hogy Skála-díjas lettél?

— Furcsán álltak hozzá, hogy nyertem. Többen megkérdezték, mond mit is nyertél, mert még nem is hallottak a pályázatról. Mások ferde szemmel néznek rám. Miféle elbírálás alapján lett a második? — sugározza a szemük. Megvallom őszintén ez a kétely bennem is felvetődne, ha éppen nem én lennék a nyertes. Mert borzasztóan sok a szubjektív tényező, ami esetleg szerepet játszhat a pályázat elbírálásánál.

Ezen a helyzeten véleményem szerint úgy lehetne változtatni, ha minden évben az évfolyam első legjobb húsz vagy harminc tanulójának a nevét nyilvánosságra hoznák. Akkor nem tekintenének úgy egy Skála-győztesre, mint aki a semmiből támadt fel. Nem volna ok a meglepődésre. És nagyobb lenne a húzóereje is a pályázatnak, ha ezt a rangsorolást nyilvánosságra hoznák. Meglepően kevesen pályáztak a külker harmadévről. Gondolom részben kishitűség miatt, mert nagy önbizalomra van szüksége az embernek ahhoz, hogy ilyen pályázatot be merjen adni. De ha tudja, hogy ötödik vagy hatodik a tanulmányi sorban, akkor azt mondja magában: érdemes többet dolgozni, hátha nyerek.

— Milyennek értékeled a munkádat?

— Azt szokták mondani, az egyetemet könnyen el lehet végezni, de hogy jó eredményt érjen el az ember, ahhoz nagy erőfeszítésre van szükség. A Skála-pályázat, ha lehet még ennél is nagyobb követelményeket támasztott, mert egyszerre sok mindent kellett jól csinálni. Így aztán természetes, hogy volt amiből jobb voltam, volt amiből kevésbé. Mindettől függetlenül egy átlagon felüli színvonalat nyújtottam. Főleg a tanulmányi, szakmai munkámmal vagyok elégedett. E mellett sok olyan apró munkát végeztem a KISZ-bizottság mellett működve, amely kevésbé kötődik a nevemhez.

— Milyen összeget nyertél és mire fordítod?

— A díjkiosztáson húszezer forintot vettem át és rögtön két autónyeremény könyvet vettem rajta. A pénz többek közt arra vár, hogy egyszer majd lakást vegyünk belőle. Ugyanis egy éve mentem férjhez és jelenleg a Ráday kollégiumban lakom a férjemmel, aki szintén közgáz hallgató.

— Mit szól a férjed a sikerhez?

— Megfenyegetett, hogy jövőre kitúr a helyemből, mert ő is indul a versenyen. Idén nem pályázott, ugyanis csak négyes lett a tanulmányi eredménye. De most úgy tör fel mint a talajvíz. Én mindenesetre drukkolok neki.

H. E.

Pályázat

Az egyetemi KISZ-bizottság sportpályázatot hirdet, melynek kerete 10 000 forint. A testület e pályázattal támogatni kívánja azokat a hallgatói kezdeményezéseket, amelyek az egyetemi sportélet fellendítésére irányulnak. A pályázatokat a KISZ-bizottságon kell leadni. Határidő 1986. október 23. A jelzett összeg felosztásáról a KISZ-bizottság dönt a beérkezett pályázatok alapján.

KISZ-bizottság

Kevesebb tantárgy többet adna

Angol és amerikai szakemberek egyetemünk képzéskorszerűsítési terveiről

„A tervek szimpatikusak. Őszintén kívánjuk, hogy meg is valósuljanak" — így összegezték véleményüket a külföldi vendégek a Soros Alapítvány és egyetemünk „business school" — konferenciájának második napján szeptember 26-án, az MKKE képzéskorszerűsítési koncepciójának kimerítő vitája után.

David Chamber, Donald Kanter és Robin Wensley nem fukarkodott sem a kritikával, sem az ötlettel, amikor a képzéskorszerűsítési bizottság tagjaival *elsősorban a „gazdálkodástani egyetemi modul" részleteit, tartalmát és módszereit értékelték.* Erre ösztönözte őket az a megjegyzés is, hogy *nemzetközi színvonalú „business school"-oktatást szeretnénk létrehozni Magyarországon, ezért a mércét magasra kell emelni.* A pénzügyi, a nagy hallgatói létszámból, a hagyományok hiányából és az esetleges ideológiai ellenérzésekből származó korlátok ismertek, de ezek nem jelentenek teljes kibúvót az igényesség alól.

A vendégek szerint *az egyetemi ág magas színvonalának fenntartását nagyban megkönnyítené, ha az első évben induló hallgatóknak nagyobbik része nem ide, hanem a főiskolai ágra kerülne.* Nagyon *magasnak találták mind a kötelező óraszámot, mind a tantárgyak számát.* Úgy vélték, hogy emögött nyilván erős kis részérdekek állnak, talán azzal is összefüggésben, hogy az egymással rivalizáló közgazdasági nézetek mind ezen az egyetemen, és nem több intézményben jelennek meg. Azt, hogy milyen tárgyak kerülnek be a kötelezőnek javasoltak közé, a jelenleg meglévő tanszékek közötti erőviszonyokkal hozták szoros összefüggésbe, és kevésbé tiszta koncepcionális megfontolásokkal.

Az igen üdvösnek tartott csökkentés csak úgy valósítható meg hatékonyan, ha az az egyes kompetenciák hangoztatásának sáncait megkerülve összintézményi egyeztetésre és erőkre támaszkodna a reform. Donald Kanter szerint *a „business school"-ban összesen 7-8 nagy tárgyat* (számvitel, marketing, pénzügy, közgazdaságtan, operációkutatás, szervezetelmélet, vezetéspolitika, döntéselmélet) *kellene oktatni, és a mai kis tárgyak beleolvadnának ezek tematikáiba.* A jelzett nagy tárgyak egyben a későbbi „koncentrációs", és nem egymást kizáró jellegű szakiránynak felelhetnének meg.

A szakosodással kapcsolatban egyébként egyöntetűnek bizonyult az a vélemény, hogy annak elsősorban funkcionális jellegűnek kell lennie, és legfeljebb csak azon belül ágazatinak (pl. ipari marketing). Az ágazati ismeretek kellő mélységű megszerzése sokkal célszerűbb végzés után, a munkahelyen, folyamatosan ismétlődő továbbképzés keretein belül. Ha nem is feltétlenül a kanteri koncepció pontjait szó szerint elfogadva, de *mindenki a túlzott szakosítás ellen foglalt állást.*

A vendégek véleményt nyilvánítottak azzal a problémával kapcsolatban is, hogy *a jelenlegi oktatási, osztályozási és ösztöndíjrendszer egyértelműen a jó elméleti elemzőképességet jutalmazza,* miközben a jó menedzselésnél a gyakorlati érzék is legalább ilyen fontos. Úgy vélték, hogy az *egyoldalú „elemző" és „gyakorlatias" zsenik nem élik túl a mindkét oldalból nyújtó menedzserképzést,* és ha a mai rendszerben az „elmélet" túlteng, ahogy ezt a javaslatban szereplő üzletpolitikai jellegű tárgyak alacsony számából kiolvasták, az egyensúlyt a gyakorlat felé való erőteljes nyitás jelentheti. Persze *a menedzselési „technikák" önmagában lógó tanításának semmi értelme, azokat az „alkalmazási környezettel" együtt kell tanítani,* és vagy külön tárgyak keretében vagy nagy tárgyak cserélhető „zárómoduljaiban" kellő mennyiségű jövőorientált ismerettel (környezetvédelem, Human Relations stb.) is ki kell egészíteni azokat. Az átfogó összefüggésekben való tanítás kapcsán *külön elemezték az esettanulmányok, a számítógépes játékok és az ún. (amerikai) „project"-ek szerepét, azok legfontosabb eredményeit, a rugalmasságot és a folyamatos felújítási lehetőségeket.*

Az esettanulmány-típusú módszerek, akárcsak a többi tanítási módszer, akkor válnak igazán hatékonnyá és élményt adóvá, hogyha gyakorlati szakembereket is állandóan meghívnak az előadásokra és szemináriumokra. *A gyakorlati szakember persze nem pótolja a jó tanerőt,* hiszen azt senki sem állíthatja, hogy *a kiváló menedzser az egyetemre beérve egyben a más követelményeket jelentő katedrán zseniális pedagógusnak bizonyul.*

Hogy a jó hangulatú és ötletgazdag vita felvetéseiből mi valósul meg, néhány éven belül kiderül. A három vendég elmondta, hogy várakozással és tisztelettel tekintenek mindazokra, akikre a javasolt változások kivitelezésének nehéz feladata vár.

K. K. — K. S.

Újra itt van a nagy csapat!

Éppen próbára készültek az énekkari tagok, amikor beléptem a terembe, hogy olaszországi turnéjukról érdeklődjem. Nagyon kedvesen fogadtak, és szívesen válaszoltak a kérdéseimre.

— Mikor tudtátok meg, hogy részt vesztek a versenyen?

— Március végén. Szükség volt egy jó magyar kórusra, és a Kóta (Kórusok Országos Tanácsa) választása ránk esett — feleli *Kabdebó Sándor* némi büszkeséggel.

— Hogyan készültetek a versenyre?

— A kemény munka májusban kezdődött. Először ötvenen próbáltunk, a hónap végére már csak a legjobb negyven maradt. Természetesen nyáron is folytattuk a felkészülést, nyári tábort is szerveztünk, ahova az elsősök közül is eljöttek néhányan.

— Sok volt az érdeklődő?

— Sajnos nem. Összesen huszonkettő elsős jött el a táborba, pedig nagy szükség lenne a jó hangú, jó hallású emberekre, ugyanis nagyon alacsony az énekkar létszáma, mindössze hetvenen vagyunk.

— Elégedettek vagytok olaszországi szereplésetekkel?

— Nincs okunk panaszra. Idén tartották Goriziában a 25. kórusversenyt, és a jubileumi évre való tekintettel igen magas volt a színvonal.

— Kik voltak a legveszedelmesebb ellenfelek?

— Veszedelmesnek azért nem tartottuk egyik kórust sem, bár mindegyik igen jó kórus hírében áll. Voltak kórusok Svédországból, Finnországból, Bulgáriából, Csehszlovákiából, Görögországból, Argentínából, és természetesen Olaszországból is.

A zsűri tetszését viszont a finnek és a svédek nyerték meg. Az első és a harmadik díjat a svéd, a másodikat finn kórus nyerte.

— Tudtommal ti is nagyon jól szerepeltetek.

— Két kategóriában indult a versenyen a kórus, mint nagy vegyeskar és mint folklór kórus. A zsűri mind a két alkalommal 1-től 100-ig pontozott, először 83, másodszor 86 pontot kaptunk. Nagyon szoros volt a verseny az első és a második helyezett 91-92 pontot kapott. Hozzáteszem, hogy a zsűrinek nem volt magyar tagja, úgyhogy irányunkban való elfogultságról szó sem lehet.

— A fellépések után biztosan jólesett kikapcsolódni Olaszországban.

— A kórus már másodszor járt Olaszországban. Először 1984-ben voltunk ott, Rómában. Most Velencét néztük meg, voltunk Lucinicóban, ahol a város elöljáróságai fogadást adtak a tiszteletünkre, és ahol felléptünk egy misén. Ezenkívül Goriziában is szétnéztünk, ahol az egyik nap kirakodóvásárt rendeztek.

Igazán jól sikerült a turné, és azt hiszem, ebben nagy szerepe van Szigeti Endrének, a Pol.-gazd. Továbbképző Intézet docensének is, aki segített a kiutazás megszervezésében, elkísért bennünket az útra, és igyekezett mindig minden problémánkat megoldani. Szeretnék köszönetet mondani neki, valamint az egyetemnek, amiért csaknem teljesen fedezte utazási költségeinket és még autóbuszt is biztosított, ami számunkra rengeteget jelentett. Végül szeretném megköszönni a kórustagok munkáját. Remélem, e röpke élménybeszámoló hatására nemsokára új énekkarosok segítenek sikerre vinni produkciónkat.

Homonnay Zsuzsanna

A munkás-paraszt hatalom megvédése és megszilárdítása

Az „ötvenes évek"

(„A második világháború előtti két évtizedben Magyarország gazdasági fejlődése nagymértékben lelassult. Míg a századforduló évtizedben a nemzeti jövedelem évente átlagosan 3,2 százalékkal növekedett, addig a két világháború között alig 1,3 százalékkal. A növekedés mögött ez esetben is rendkívül nagy ingadozás húzódott meg: az első világháborút követő évtizedben a nemzeti jövedelem évente átlag 2,5 százalékkal gyarapodott, a világgazdasági válság idején több mint 5 százalékkal csökkent, ezt követően pedig majdnem 5 százalékkal bővült...

Magyarországon az 1941. évi népszámláláskor a mezőgazdaságban foglalkoztatottak az aktív népesség 48 százalékát tették ki, szemben az 1930. évi előző népszámlálás 51 százalékával. E mutatót tekintve Magyarország tehát már ekkor átlépte az agrár-ipari fejlettség konvencionális határvonalát, bár az iparban foglalkoztatottak számaránya még nem érte el a kereső népesség negyedét...

Az ország lélekszámának gyarapodása nem elsősorban a természetes szaporodás következménye volt, hanem mindenekelőtt az átlagéletkor emelkedéséé, jelentős szerepet játszott benne az elcsatolt területekről áttelepültek nagy száma is. 1910 és 1941 között az átlagos életkor 40-ről 57 évre emelkedett, ami jórészt az egészségügyi viszonyok javulásából következett. Mindemellett a lélekszám alakulásában lényeges szerepe volt annak is, hogy a két világháború között megszűnt az első világháború előtt még jellegzetes tömeges kivándorlás...")

ELVTÁRSAIM!

„A bolsevisták Oroszországban értették annak a módját, hogy a föld alól is, az illegalitásból is nagyszerű tömegmunkát végezzenek. Aki a mi pártunk útját ismeri, az tudja, hogy ez sajnos, csak ritkán sikerült. Ebből viszont az következik, hogy az illegalitásban dolgozott elvtársak igen jelentékeny részénél megmaradt bizonyos szektáriánus vonás...

Ugyancsak az illegalitással függ össze az, hogy most, amikor a szó szoros értelmében egyik napról a másikra az üldözött illegális párt a nemzet vezető pártjává vált, nehéz egyszerre átmenni a szűk munkakörről a hatalmas, nagyvonalú munkára. Ezt én már ezelőtt tapasztaltam, nemcsak itt, hanem a moszkvai emigrációban is, ahol már régen készültünk az elvtársakkal erre a feladatra. Tréfásan azzal jeleztem a helyzetet, hogy amikor az egyszeri kanászt megkérdezték, mit csinálna, ha király lenne, azt felelte: akkor lóról őrizném a disznót. Ezt a hangulatot gyakran tapasztaljuk. Az elvtársak még mindig nem szoktak bele az új helyzetbe, még mindig a régi, szűk viszonyok között élnek. Az egyik elvtárs jellemzésül elmondotta, hogy amikor megérkezett Budapestre, itteni elvtársak boldog örömmel közölték vele, hogy a párthelyiség biztosítva van: két szoba van a MEMOSz-ban. Ez mutatja, hogy az elvtársak még mennyire szűken, kis keretek között látták azt a munkát, aminek a konturjai, körvonalai most már valamennyiünk előtt a maga országos nagyságában mutatkoznak. Az egyik legsürgősebb feladata legyen a budapesti vezető kádernek levetkőzni ezeket a régi, illegális mozgalomból maradt hátráltató, fékező vonásokat. Mi most az ország vezető pártja vagyunk. Felelősek vagyunk nemcsak pártunkért és a munkásosztályért, hanem az egész nemzetért és ezzel jár, hogy hozzászokjunk a nagyvonalú, felelős munkához. Meg vagyok győződve róla, hogy ez hamarosan sikerülni is fog..."

(Rákosi Mátyás, 1945. febr. Budapest)

Az első ötéves terv gazdasági eredményei

1950. március 26.
Felavatják a Mátravidéki Erőmű első részlegét.

1950. május 7.
Felavatják az újjáépített Ferihegyi repülőteret.

1950. augusztus 17.
Kőbányán megkezdi működését a Ganz Kapcsolók és Készülékek Gyára.

1950. szeptember 27.
Átadják rendeltetésének a Ganz Árammérő Gyárat.

1950. november 2.
Átadják rendeltetésének a Dunai Timföldgyárat.

1950. november 7.
Felavatják a Sztálin hidat (ma Árpád híd).

1950. december 17.
Felavatják a bajai Dunahidat.

1951. április 29.
Hét hónappal a határidő előtt megindul a csepeli gyorsvasút.

1951. november 7.
Megindul a termelés a sztálinvárosi Sztálin Vasmű (ma dunaújvárosi Dunai Vasmű) első három üzemegységében.

1951. december 11.
Az Inotai Erőmű megkezdi működését (dec. 14-től „November 7" Erőmű néven működik tovább.

1951. december 18.
Felavatják a Zalaegerszegi Ruhagyárat.

1951. december 21.
Felavatják a Gyöngyösi Váltó- és Kitérő Gyárat.

1952. január 10.
Megkezdi a termelést a Makói Gépgyár.

1952. február 6.
Az első magyar gyártmányú trolibusz próbaútja.

1952. április 3.
Befejeződik a diósgyőri nagyolvasztó építése, május 10-én csapolnak először.

1952. június 8.
Üzembe helyezik a Tiszamenti Vegyiművek első gyáregységeit.

1952. augusztus 20.
Felavatják a Nehézipari Kutatóintézetet, a Veszprémi Magyar Ásványolaj- és Földgázkísérleti Intézetet, a Sátoraljaújhelyi Cementgyárat és a Szolnoki Tejüzemet.

1952. december 21.
Üzembe helyezik a salgótarjáni Vasöntöde és Tűzhelygyárban az ország első teljesen gépesített öntödéjét.

1953. január 12.
Pécsett felavatják az ország harmadik rádióadóját.

1953. augusztus 20.
Felavatják a Népstadiont.

1954. február 28.
Felavatják a Sztálin Vasmű I. számú nagyolvasztóját.

1954. május 9.
Átadják rendeltetésének a tiszalöki duzzasztóművet.

1954. október 19.
Budapesten átadják az első koraszülöttkórházat.

(Tomboló taps. A tömeg Rákosi Mátyást élteti.)

[Az 1950 második felében végrehajtott (nyilvánosságra ismét nem hozott) tervváltoztatásokban elsősorban az játszott szerepet, hogy az év közepén kirobbant koreai háború az itthoni vezetés számára mintegy igazolta a világhelyzetről alkotott értékelést. A Központi Vezetőség 1950 októberi ülésén Rákosi Mátyás a honvédelem fejlesztését a legfontosabb és legsürgetőbb teendőként említette. Ezzel a katonai felkészülés, amely a tervtörvényben a négy legfontosabb feladat egyikeként szerepelt, most az első helyre került. Ezt egészítette ki a legfelsőbb vezetést már addig is kisajátító Rákosi Mátyás, Gerő Ernő és Farkas Mihály döntése, mellyel addigi teljhatalmuk „formális" alátámasztására Honvédelmi Bizottságnak minősítették magukat, s ennek megfelelően érvényesítették hatalmukat...

Választási nagygyűlés 1946

Fotó: MTI

Rákosi Mátyás

Még a legfelsőbb vezetés számára (mindössze 150 példányban) készített tervmódosítási összefoglaló sem beszélt egészen nyiltan az új célokról. Azt állította: „Az elért eredmények új helyzetet teremtettek. A termelés egyes ágazataiban már az 1952-re, sőt 1953-ra kitűzött feladatokat valósítottuk meg. Ezért kellett napirendre tűzni az ötéves terv határidő előtti teljesítésének, közelebbre hozásának és kibővítésének kérdését." (Még mielőtt a gazdasági teljesítmények elemzésébe bocsátkoznánk, megjegyezzük, a tények inkább a terv ellenkező irányú revízióját indokolták volna)

Az 1951. évi tervfelemelés nyilvánosságra került (törvénybe foglalt) változatában még elrejtve sem ejtettek szót a honvédelmi szükségletekről. Csupán az azóta már szállóigévé vált megfogalmazásból („A módosított ötéves terv segítségével Magyarországot a vas- és acél országává, a gépek országává, fejlett ipari országgá alakítjuk.") olvashatja ki az utókor a tényleges elképzelést.]

Az igazgatónőt nem láttuk soha és arra a folyosóra sem lehetett bemenni, csak külön engedéllyel. Amikor a barna ajtón kijöttem, ő már nem volt ott, pedig végig arra gondoltam, hogy kinn vár. Az igazgatónőnek olyan volt a haja, mintha nem fésülködne. Fehér köpenyben ült, és itt is fehér függönyök. A szemüvege lecsúszott, visszatolta; intett, menjek közelebb. Éreztem a vastag szőnyeget a talpam alatt, mint otthon, a nagypapa szobájában, s jó mint felnőttnek: ha beszélsz velem, akkor a közösség veled egyenrangú tagjával beszélsz. Mi nem gügyögünk, érted?" „Igen." Szeliden beszélt, ősz haját ragyogtatta a fény, és én szégyelltem magam a hunyorgásom miatt. „A tárgyra térve". Letette a szemüvegét és láttam a szemét. Kék. „Akik itt társaid lesznek, hasonló sorsúak. A szülői bűnök terhét el kell vetniök. Ebben, mi, a te fejlettebb társaid, messzemenően a segítségedre leszünk. Miről van szó?" A szemüveg csillogása mögött a szem megint eltűnik. Felállt és odajött hozzám, és a vállamra fektette a tenyerét. Keményen tartott és megrázott egy kicsit. Nem mertem lehunyni a szemem. „Az az ember, akit eddig apádnak hívtál, nem az apád. Bűne az apaságra méltatlanná teszi. Bizonyára nem tudod még, miről beszélek, ugyé?" „Áruló" — mondtam halkan én. A két tenyér megmarkolta a vállamat, az arca megremegett és láttam, a szemüveg mögött sírni kezd. A szája és a szemöldöke össze-vissza reszketett, és láttam, hiába akar, nem tud mit csinálni vele; csak a tenyere a vállamat. „Istenem!" A vékony aranykeret alatt kicsurogtak a könnyei. „Igen." Suttogott. „Elárult téged is."

(Nádas Péter: Egy családregény vége)

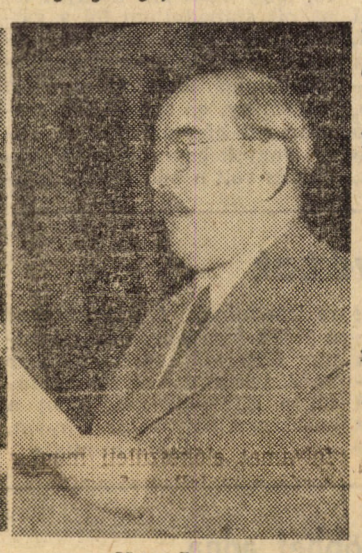

Nagy Imre

1953. június 25—28.
MDP Központi Vezetőségének ülése. Feltárja a párt vezetésének hibáit: kollektív vezetés hiánya, személyi kultusz, párton belüli demokrácia megsértése.

1953. július 4.
Az Országgyűlés ülése. Új Minisztertanácsot választanak, elnöke: Nagy Imre.

1953. július 26.
Közzéteszik a Minisztertanács 1034/1953. sz. határozatát az internálás, kényszerlakhely-kijelölés, a rendőrbíróság, rögtönítélő bíróságok eltörléséről.

1953. szeptember 6.
Minisztertanács határozata mintegy tízezer cikk öt-negyven százalékos árcsökkentéséről.

1953. szeptember 25.
A földművelésügyi miniszter rendeletben szabályozza a termelőszövetkezetek felosztásával és az azokból való kilépéssel kapcsolatos eljárásokat.

1954. március 13.
A Katonai Felsőbíróság állam- és népellenes bűncselekmények miatt Péter Gábort az ÁVH volt vezetőjét életfogytig tartó börtönbüntetésre ítéli.

1954. május 24—30.
Magyar Dolgozók Pártja harmadik kongresszusa határozatában a gazdaság arányosabb fejlődését hirdeti meg, a tanácsi munka fejlesztését és a pártdemokrácia érvényesülését.

1955. március 2—4.
MDP KV ülése. Megállapítja a megnövekedett jobboldali veszélyt, elítéli Nagy Imrét, mint az opportunizmus fő képviselőjét.

1955. június
A koncepciós perek valamennyi bebörtönzött áldozata kiszabadul a börtönből.

1955. szeptember 6.
Az MDP Pest Megyei Bizottsága Kádár Jánost első titkárává választja.

1955. december 3.
Az MDP Központi Bizottsága kizárja Nagy Imrét a párt tagjainak sorából.

Kádár János a kormány beszámolóját tartja a parlament 1957-es májusi ülésszakán

1956. március 17.
A Dolgozó Ifjúság Szövetsége. Petőfi Körének első nyilvános rendezvénye Budapesten.

1956. május 18.
Az MDP budapesti pártaktíváján Rákosi Mátyás elismeri a törvénysértésekért saját felelősségét, ismerteti törvénytelenségek megszüntetésére tett intézkedéseket, és bejelenti, a következő hetekben befejezik a rehabilitációt.

1956. június 30.
MDP KV határozatban ítéli el a Petőfi Kör pártellenes megnyilvánulásait, a belügyminiszter betiltja a Kör működését.

1956. július 18—21.
Az MDP KV ülésén Rákosi Mátyást fölmenti vezető tisztségeiből, helyére Gerő Ernő kerül. Farkas Mihályt a szocialista törvényesség megsértése miatt kizárja a pártból. Kádár Jánost a KV titkárává választja.

1956. október 6.
A Kerepesi temetőben ünnepélyes külsőségek közt eltemetik Rajk Lászlót, Pálffy Györgyöt, Szőnyi Tibort és Szalay Andrást.

1956. október 28.
A Nagy Imre kormány határozatban felszámolja az ÁVH-t, kéri a szovjet csapatok kivonulását, visszaállítja a Kossuth-címert, március 15-ét nemzeti ünneppé teszi.

1956. október 30.
A Szovjetunió nyilatkozatot ad ki, amelynek szellemében kész megvitatni a szocialista országok kormányaival azokat az intézkedéseket, amelyek biztosítják az együttműködést a szuverenitás, a kölcsönös előnyök és az egyenjogúság alapján.

1956. nov. 3.
Megalakul a Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány Kádár János vezetésével.

1956. november 10.
A kormány határozatában felemeli nyolc-tizenöt százalékkal a fizetéseket, s megszünteti a gyermektelenségi adót.

1956. november 12.
Az Elnöki Tanács törvényerejű rendelete a mezőgazdasági termények és termékek kötelező beadásának megszüntetéséről (október 28-i hatállyal).

1956. november 14.
Kormányrendelet a szabad munkavállalásról.

1956. december
Az MSZMP Ideiglenes Központi Bizottságának ülése határozatot hoz az október 23-i események okairól, előzményeiről, pártfeladatairól.

1957. május 27.
Budapesten magyar—szovjet egyezményt írnak alá a Magyarországon tartózkodó szovjet csapatok jogi helyzetéről.

1957. november 17.
A Minisztertanács rendelete az üzemi demokrácia kiszélesítése érdekében a munkástanácsok megszüntetéséről és helyettük üzemi tanácsok megalakításáról.

1957. június
A párt taglétszáma eléri a háromszáznegyvenötezer főt, ami az MDP taglétszámának 40,2 százaléka.

1958. június 17.
Végrehajtják az ítéletet az októberi események jobboldali vezetőin: Nagy Imre, Maléter Pál, Szilágyi József, Gimes Miklós.

1959 tavaszától 1962 elejéig
Amnesztiával kiengedik a börtönökből az 1956. október 23-i eseményekben való részvételért elítéltek 95 százalékát.

1961
A KB határozata alapján kizárják a pártból azt a 25 főt, aki a törvénytelenségek végrehajtásáért felelős, valamint a fegyveres testületeket és az ügyészségeket megtisztítják azoktól, akik részt vettek a törvénytelenségek végrehajtásában, valamint végrehajtják az 1956-ig még nem rehabilitáltak utólagos rehabilitációját (190 fő).

1962. november 20—24.
Az MSZMP XIII. kongresszusa, amely határozatot fogad el a szocializmus építésében elért eredményekről, s megállapítja, hogy hazánkban lerakták a szocializmus alapjait.

Összeállította:
PÁSZTOR MIKLÓS

A TANÉV FELADATAIRÓL A PÁRTBIZOTTSÁGI ÜLÉSEN

(Folytatás az 1. oldalról.)

dermunka javításának kidolgozása, s több konkrét tennivaló (pl. az oktatók káderfejlesztési terveinek elkészítése) is jelzi, hogy ezek a kérdések az átlagosnál nagyobb figyelmet érdemelnek. De a képzés-korszerűsítésből fakadó igények-követelmények, valamint a már megismert-elutasított követelményrendszer körüli viták is indokolják, hogy felelősen tekintsük át káderhelyzetünket és fogalmazzuk meg teendőinket.

Ifjúságpolitikai területen

— a KISZ legutóbbi kongresszusának elhatározásait megismerve — legfontosabb dolgunk, hogy a sokszínű, és -centrumú ifjúsági mozgalom, köztük a megújuló KISZ-szervezet politikai irányításának — befolyásolásának —, támogatásának és segítésének gyakorlatát kimunkáljuk, módszereit megkeressük, s ezeket párttagjaink közvetlen részvételével mind eredményesebben alkalmazzuk.

A *pártszervezet szervezeti* életében (...) legfontosabb, hogy a párt-alapszervezeti — és egyéb rendezvényeinken az egyetemi közösségünk *érdekeit és érdeklődését figyelembe vevő tartalmi* kérdésekről szóljunk. Úgy gondoljuk, hogy ehhez megfelelő alapot és lehetőséget ad a kerületi jogkörű irányítás megerősítése a budapesti VB részéről és pártbizottságunk tervezett napirendjéről és munkastílusáról. (...)

Mint mindig, most is fontos követelmény a *pártdemokrácia* érvényesítése, fejlesztése. E téren aktuálisnak tartjuk a PVB és az alapszervezetek közti kapcsolatok javítását. (...)

A felelős politikai munkához és a demokratizmushoz feltétlenül hozzátartozik a *fegyelem*. A vezetők személyes példájával, a vezetőségek ellenőrző tevékenységével, de nem utolsó sorban a követelmények szerinti szervezeti rend javításával el kell érnünk, hogy a pártrendezvényeinken a megjelenési arány és az aktív résztvevők köre növekedjen. A fentiek is elősegíthetik, hogy pártszervezetünk befolyása ne csökkenjen, s a *tagfelvételek* száma az elmúlt évekétől nagyobb legyen. A tagfelvételi munka javítására, különösen a hallgatók közti pártépítő munkára nagy figyelmet kell fordítanunk. (...)

Pártbizottságunk a fentiek szellemében hívja munkára az egyetemi pártszervezet valamennyi tagját, s a pártonkívüli dolgozóit, hallgatóit.

A pártbizottság idei ülésein a következő napirendi pontokat fogja megvitatni: a kádermunka aktuális feladatai; az egyetemi pb munkamódszere, munkastílusa; a képzés-korszerűsítés aktuális feladatai; a politikai nevelőmunka az ifjúsági mozgalomban; az egyetemi érdek- és strukturális viszonyok változásai és a képzés-korszerűsítésből adódó politikai feladatok.

A hozzászólások sorát *Vámosi Sándor* kezdte. Javasolta, hogy teremtsen a munkaprogram szorosabb kapcsolatot a képzés-korszerűsítési munkálatok, valamint az ideológiai nevelőmunka között. Más tekintetben viszont megjegyezte, hogy amennyire bevált az a jó együttműködés, ami a ismeretkörök kialakítása során a különböző munkabizottságok között megvolt, annyira, sőt talán még inkább szükséges ez a tantárgyi konkretizálás folyamata során. „A tanszékek vezetőit és kollektíváit erőteljesebben kell bekapcsolni a tantárgyi programok kidolgozásába" — mondta.

Kerékgyártó Györgyné hangsúlyozta, hogy a Képzés-korszerűsítési Csúcsbizottság valamennyi jelzéssel érdemben foglalkozik, így ezt is figyelembe fogja venni. *„Az akadémiai intézetekkel való együttműködés során különös figyelmet kell fordítani arra, hogy egyensúlyba kerüljön az egyetem súlyának növelése, illetve az intézeti kutatók, oktatásba történő bevonása"* — mondta.

Szarvas László válaszában kifejtette, hogy véleménye szerint az oktatás-korszerűsítési folyamat előkészületi munkái során nem jellemző egyes oktatói csoportok véleményének elhanyagolása. „Konszenzust azonban" — tette hozzá — „nem lehet minden kérdésben elérni. Ezzel együtt még több lehetőséget kell teremteni a vitákra."

Szabó Kálmán figyelmeztetett: „Demokráciáról szólva beszéljünk a manőverezés és a manipuláció elleni küzdelemről is. *Lehetetlen, hogy kisebbségi csoportok, részérdekek kerüljenek felül, figyelmen kívül hagyva sok más érdeket. Ezt kérem, tekintélyre való tekintet nélkül meg kell mondani!"* — hangsúlyozta, majd a képzés-korszerűsítési folyamatból szervesen következő káderfejlesztési kérdések fontosságát emelte ki.

Szarvas László összefoglalója után a pártbizottság a munkaprogramot a kiegészítésekkel együtt egyhangúlag elfogadta.

M. M.

Tisztelt Tanár Úr!

Először szeretnék bocsánatot kérni a neveletlenségemért, a köszönés elmulasztásáért. Szeretném azonban elmondani, hogy szomorúnak tartom, hogy negyedéveseknek olyan előadást tartson, mint amilyen az első volt. Annak megvárásával, míg a távozók elmentek, és a róluk szóló véleményének kifejtésével azokat bántotta, akik maradtak. Mások tartanak rosszabb előadásokat, de azok végig egyformán rosszak. Én csak azt nem értem, hogy Ön, miután többek elmentek, és megtartotta nevelési tanácsadását, jó előadást tartott. Szeretném kérdezni, miért nem lehetett ezt az elejétől? — **cs.**

A Szovjetunió agrárpolitikája ma

„Ma már nemcsak lelkesedéssel, hanem műtrágyával, növényvédő szerekkel és technológiai fegyelemmel is dolgozunk" — mondta többek között az agrárklub október 2-i beszélgetésén Almásy Sándor szovjetunióbeli agrárközgazdász, kandidátus, a Kárpát-tontúli Terület Mezőgazdasági Kísérleti Állomás osztályvezetője. Az előadáson elhangzottakból idézünk az alábbiakban.

— Minden agrárpolitikának az objektív adottságokra kell támaszkodnia, azokat nem szabad figyelmen kívül hagyni. A szovjet mezőgazdaság természeti alapját két összetevőre bontanám. Az egyik természetesen a hasznosítható terület nagysága. Ez jelenleg 557 millió hektár, azonban ha csak a szántóföld, illetve az ültetvényes művelésre befogott földeket tekintem, akkor már csak 232 millióval számolhatunk.

A másik objektív adottság, hogy megvannak-e a biztonságos termelés feltételei. Elfogadott nézet, hogy ez a megfelelő mennyiségű napsütés mellett legalább az évi 5—600 milliméteres csapadékot és a kifagyást megakadályozó hótakarót jelent. Ezeknek a feltételeknek a Szovjetunió területének mindössze 15—18 százaléka felel meg.

— *Hogyan próbálják megoldani a gabonatermelésben jelentkező gondokat?*

— Bár az élelmiszerprogram keretében húsból, tojásból és tejből lényegében teljesítettük a tervet, kétségkívül elmaradások vannak a növény- de főleg a gabonatermesztésben. Ezért az utóbbiból jelentős importra szorulunk. Felvetődik, hogy nem lenne érdemesebb ezt a hazai termelés felfuttatásával pótolni? Ma a gabonából túlkínálat van a világpiacon, amit előnyünkre tudunk kihasználni. A Carter-embargó is csak azt érte el, hogy az USA részesedése gabonaimportunkban az 1979-es 79%-ról 1985-re 15%-ra csökkent, mialatt jelentősen nőtt Argentína, Kanada és az EGK súlya. Reagan nemrég bejelentett intézkedése, miszerint szubvencionálják a Szovjetunióba irányuló gabonaexportjukat, pedig azt jelentette, hogy a világpiaci árnál kedvezőbb ajánlatot kaptunk.

Almásy Sándor szovjetunióbeli kandidátus

A probléma az, hogy mivel ellentételezzük az importot? Eddig az energiahordozók szolgálták ezt a célt, azonban az olajáresés ezt az utat igencsak megnehezítette. Napirendre került tehát a hazai gabonatermesztés fellendítése. A kongresszusi határozatok szerint 1990-re 250-255 millió tonnás gabonatermést kell elérni.

— *Hogyan fest ma az agrárszféra irányítási rendszere?*

— Volt egy olyan periódusunk, amikor tréfásan azt mondták, hogy a világ élmezőnyében vagyunk az egy főre eső miniszterek tekintetében. Az agrárszektort például 15 minisztérium vagy minisztériális jogkörű főhatóság irányította. Ma az egész agrárkomplexumot egyetlen szerv, a Goszagroprom irányítja. Ezzel már csak egy baj van, hogy az összevonással még nem szűnt meg az összes felesleges státus, sokszor csak az íróasztalokat csoportosították át.

Kulcskérdéssé vált az irányításban a központi tervezés és az alulról jövő kezdeményezések összehangolása. Ma még általában a gazdálkodó egységek öt évre előre megkapják az állami felvásárlási terveket, termékekre lebontva. Kísérleti jelleggel létezik azonban egy másik út is, amely szerint csak a gabonára és a húsra szabnak meg mutatókat, a maradékot saját belátásuk szerint termelik, egy feltétellel: a felvásárlási volumennek növekednie kell. Az első eredmények azt igazolják, hogy a termelést két-három év alatt akár harminc százalékkal is lehetett növelni.

— *Mi történik, ha a gazdaságok terven felül teljesítenek?*

— A többletet saját belátásuk szerint értékesíthetik, ha az államnak adják el, akkor a felvásárlási tervben rögzítetten felül 50 százalékos felárat kaphatnak érte. Az új szabályok szerint azonban a leszerződött mennyiség 30 százalékát is kivihetik a kolhozpiacra, ezt az állam beadottnak ismeri el. Ezen intézkedésekkel az utóbbi időben sikerült letörni a szabadpiac irreálisan magas árait.

Az árakkal kapcsolatban felmerült az a probléma is, hogy a szocializmusban az élelmiszerek esetében az abszolút vagy a viszonylagos árstabilitás érvényesüljön. Az elmúlt 15 évben az élelmiszerárak nálunk 2,4 százalékkal nőttek, mialatt a lakossági jövedelmek legalább megduplázódtak. A termelési költségek növekedése ellenére alacsony fogyasztói árak pedig hatalmas keresletbővüléshez vezettek. Manapság évente több mint 12 milliárd rubelt költünk ártámogatásra. Ugyanakkor szociális problémák is jelentkeztek, mert a moszkvai vagy a leningrádi munkás az állami boltban 2,40-ért vehette meg ugyanazt a húst, amiért a távolabbi területeken, a szövetkezeti kereskedelemben 5 rubelt kellett fizetni. Most már az állami boltokban is a termelési költséget megközelítő 5 rubelbe kerül a hús, van is újra az üzletekben, ha nem is olyan választékban, mint a Bosnyák téren. Szerintem tehát a viszonylagos árstabilitás a járható út; az élelmiszeráraknak a jövedelmek növekedését megközelítő ütemben kell nőniük.

— *Mi a szerepe a kistermelőknek a Szovjetunió élelmiszer-ellátásában?*

— Ma az élelmiszerek 26 százaléka magántermelőktől származik, termékenként változó arányban. A kistermelés fejlesztésénél nálunk két lehetőség adódik. Mindenki mindent termel; vagy pedig követjük a magyar példát, és egy-egy termékre szakosodnak. Az utóbbi kétségkívül növeli a hatékonyságot, de a tevékenység erőteljes integrálására van szükség. Országunkban pedig két falu között sokszor akkora távolság van, mint Budapesttől Székesfehérvár, így a tárolás-szállítás veszteséges lenne. Tehát itt az önellátásra kell helyezni a hangsúlyt, az integrált szakosodás pedig ott járható út, ahol a távolságok kisebbek. Ez utóbbinál az a cél, hogy az „integrált falusi udvarok" a szovhozok alközpontjai legyenek. Ezzel kívánjuk egyúttal a lánckereskedelmet, a spekulációt is kikapcsolni.

Mai koncepciónk szerint tehát a kistermelésre nemcsak a jelenben, hanem a belátható jövőben is szükségünk van, de a kétfajta megoldást együttesen, a régiók adottságainak megfelelően kell alkalmazni.

Nagy Gábor

Hogy el ne szabaduljon a pokol

Pokol Béla politológus „A politikai rendszer alternatív útjai" címmel tartott előadást a Társadalomtudományi Klubban. Bár sok érdeklődő jelent meg, az előadás után nem bontakozott ki igazi vita, a feltett kérdések sem kapcsolódtak közvetlenül a vitaindítónak szánt előadáshoz. Ennek fő okát az előadás egyfajta rendszertelenségében látom, ezért megkísérlem vázlatosan összefoglalni a legfontosabb kérdéseket, amelyek utólagos továbbgondolásra érdemesek:

A társadalom modernizációjának feltétele a társadalmi alrendszernek funkcionális elkülönülése, ezek belső törvényeinek kialakulása. A szocialista berendezkedésű országokban a politikai szféra átszövi és irányítja a többi szférát. A modernizáció lehetőségét itt az teremtheti meg, ha a közvetlen politikai irányítás közvetett politikai formákká alakul és valóságos társadalmi konszenzuson alapuló döntési mechanizmusok épülnek ki.

Pokol Béla kiindulási feltétele az, hogy a szocialista országok közösségén belül egy-egy országban is megvalósítható társadalmi reform, és a belső politikai vezetés felismeri ennek szükségességét. Ha ezek teljesülnek, akkor ma Magyarországon sikerre vezethet a reformfolyamat, a politikai hatalom legitimációjának érvrendszere ezt biztosítja.

Az ötvenes években az ún. jövő felőli legitimáció szerint a fennálló hatalom jogossága abból ered, hogy a társadalom egy meghatározott cél, a kommunizmus felé halad, ezt a haladást a kommunista párt jogosult vezetni, mert olyan eszközrendszerrel, a tudományos szocializmussal rendelkezik, amely átvilágítja a történelmet, és rátalál a helyes útra. A hatvanas években, nem annyira az ideológiában, inkább a tömegkommunikációs szférában egy érdekheterogenitáson nyugvó, azaz választási, parlamenti legitimációs érvrendszer alakult ki. A társadalmi érdekheterogenitás valóban megjelent a politikai döntéshozatalban, de az érdekütközések parlamenti érvényesülése helyett az érdekek politikai intézményesülésének formái a központi közigazgatási szervek, főhatóságok, minisztériumok tevékenységében találták meg a becsatornázódás lehetőségét.

Pokol a jogszabályok előkészítési mechanizmusában vizsgálta meg ezt az apparátuspluralizmust, és megállapította, hogy valóságos kvázi-parlamentek jöttek létre, de a nyilvánosság teljes kizárásával. Mivel ezen intézmények megbízatás nélkül képviselik a társadalom különböző rétegeinek érdekeit, ezért a döntés nem társadalmi konszenzuson nyugszik, hanem pillanatnyi erőviszonyokat, szubjektív kapcsolatok alakulását tükrözi.

A nyilvánosság háta mögötti érdekképviseleteken kívül léteznek legális érdekképviseleti szervek is (KIOSZ, OKISZ, MESZÖV stb.). Ezek az ötvenes években „államosított" intézmények a hatvanas években kaptak ugyan tényleges érdekképviseleti funkciókat, de még mindig nagyrészt hatósági szerepet látnak el. Ezért a politikai reform legfőbb feladata az, hogy létrehozza az érdekek elkülönített szférákon keresztül történő nyilvános bekapcsolását a politikai akaratképzésbe.

A feladat megoldására a következő két lehetőség adódik:

— Érdemlegessé kell tenni a politikai választásokat. Pokol szerint ennek megvalósíthatóságát kétségessé teszik az elmúlt húsz év eredménytelen kísérletei és a legutóbbi választások spontán jelöltjeivel szemben jelentkező averziók. A szabad választások irányíthatatlan erőket szabadíthatnak fel illetve el. Ehelyett tehát jobban tagolható, szeleteihető, lépcsőzetes megoldást kell találni.

— Az érdekképviseleti szerveket kell autentikussá tenni.

Ennek a célkitűzésnek a megvalósításához a már fennálló érdekképviseleti rendszeren a következő változtatásokat kell végrehajtani:

— Funkciószétválasztás. A központi közigazgatási szervekről le kell választani az érdekképviseleti, az érdekképviseleti szervekről pedig a hatósági funkciókat.

— Az érdekképviseleti rendszert úgy kell kialakítani, hogy valósan kifejezze a leglényegesebb érdekkülönbségeket. Ehhez több érdekképviseleti szerv szükséges, hogy ne kelljen eltérő érdekű társadalmi csoportokat összefogni. Meg kell szüntetni az érdekképviseleti monopóliumot is, ezáltal lehetővé válik egy társadalmi réteg különböző érdekcsoportjainak megszerveződése az elvileg párhuzamos érdekképviseleti szervekben. A homogén érdekcsoportokat összefogó szervezetekben lehetőség van az alulról felfelé történő akaratképzésre.

— Csökkenteni kell az érdekképviseleti szervek kívülről való kontrollálhatóságát. Ehhez az alulról felfelé történő akaratképzésre épülő belső káderkiválasztási mechanizmus szükséges. A finanszírozást is át kell alakítani. Az érdekképviseleti szervek ne költségvetési szervként működjenek, hanem a tagdíjakból tartsák fenn magukat. Ezzel megakadályozható, hogy ezek az intézmények merev, bürokratikus szervekké váljanak. Rá lennének kényszerülve érdekképviseleti munkájuk megújítására és tömegbázisuk érdekváltozásának követésére.

— Eddig az érdekképviseleti szervek államigazgatási funkciójuk és a központi közigazgatási szervekkel való kapcsolataik révén tudták érvényesíteni az általuk képviselt érdekeket a politikai döntéshozatalban. A funkciószétválasztással ez megszűnik, helyette a neokorporativizmushoz hasonló rendszert lehetne kialakítani egy elkülönült érdekképviseleti kamara létrehozásával, amely a különböző érdekképviseleti szervek delegáltjaiból állna össze. Ez a szervezet működhetne:

a) Parlamenti második kamaraként. A közvetlen választáson alapuló országgyűlés mellett így az érdekképviseleti szervek delegáltjait tömörítő kamara beépíthető lenne a mai alkotmányjogi keretekbe.

b) A kormány mellé rendelt tanácsadó, javaslattevő testületként. Megfelelő garanciák nélkül könnyen bekövetkezhet egy újabb formális fórummá válás, de elképzelhető az is, hogy az érdekképviseleti kamarának ez a forma csak az első lépcsőfoka. A szervezet a későbbi fejlődés során érhetné el a már említett parlamenti második kamara státusát.

Csermely Ágnes

„Kínai Ikarus"

Fotó: Rózsa Iván

B. KISS TAMÁS:

X.

K ifogy szavad. Ahogy kidőltek társaid.
A hogy kikoptak észrevétlen. — Hiszik: be-
T örtek előszobákba. Törtek? El ne hidd.
O tt —: előszobánk van. — Otthon helyett. Be
N e törj: miénk. Betérhetsz. Rád vár tárva-nyitv-
A . — Betörtek? El ne hidd. Nem árulás, de
E rkölcs. Fegyelem. Haza tértek. — Csak hisz-
N ek: nem bedőltek: hidd. — Higgy. Kidőlsz te
I tt —, ha nem hiszel. Cinkos, ki néma. Cin-
K os itt, ki szólal —: hát cinkos nem lehetsz. — —
Ő kidőlt. Magával vitt pár költőt: ki-
N cseid. Szemében tükröd, útjaid. Mehetsz: sz-
E medben tükre; kínjai —; éveink:
K időlsz te is. Hiszel, hát cinkos nem lehetsz.

XI.

K ínjaink. Köhögsz: tüdődben szmog, és stressz;
A rctalan és szemfakító éveink. Ki-
T érni nem lehet. Szobádban gond, és dzsessz, s
O tthonod helyett megosztott könyveink. Ki
N em térsz ki: megosztott otthonunk, és szesz, s
A füst-symphonia, s kiúttalan terek, ki-
E tlen útjaink ide: haza. Ne vessz
N aiv tévhitedbe. Nem veszhet el senki
I nnen. Nem is vesztheti, hisz' voltak hite-
K , utak, volt a tér itt nem megosztva, voltak
Ő rszavak a létnek, nemcsak igen-nemek,
N emcsak székek közt a füst tüdődnek, holtak, n-
E m már élve-, életbe holtak. Hideg
K önyvek helyett hitek. S: éltet-Ők is voltak.

XII.

K i éltet-Őd volt, messze jár: tudod.
A blakod- s szívedre rács feszül? Keresz-
T ? Szögesdrót? Keresztrejtvény? Tüdőd
O rvul roncsolod. Tizennégy betű: keres-
N i: hol lehet? Kávéd kortyolgatod.
A ludni nem tudsz. Vízszintes? Függőleges?
E melkedőn? Lejtőn? Van még időd.
N em tudod. Van még irány? Utak? Keresn-
I még lehet? Tizennégy hang: hallod-e?
K eresd. Megfejted-e? Meglehet. Meg lehet? —
Ő rizd a titkát: vigyázzad őt. Hallod? E
N éma nyárban is szuronyos léptek — neszek.
E lvétheted: le? fel? : melyik. Hallod-e?!
K i éltet-Őd, messze nem lehet: hiszed.

XIII.

K i félted Őt, ne félj te is. Ne féld
A szuronyos léptek neszét. Ki fél-
T ed Őt, ne félj. A néma nyárt, a d-
O lgok rendjét ne féld. A jártat
N e hagyd. Fegyelmezetten. Bezártad
A blakod, a rács kívül. Ne várd a t-
E gnap reményeit. Ne félj. — Ne fél-
N e Ő! — vigyázod. Új útját se féld.
I ndulók nélkül, választástalan.
K öhögsz a füsttől, tudod. Indul
Ő , jó utat, levegőt. Indul-
N ak Ők, jó utat nekik. — Céltalan? — L-
E sz-e út. Visszaút. Utak. — Kaland? —
K iút. — Ne félj te. — Féltsd. Ő indul.

XIV.

K i indul itt, óvd lépteit, vigyázd.
A z „itt", az „ott" viszonylagos lett.
T alán az „indul" is: hogyan tovább? T-
O pogni indulóink mellett,
N etán dalolva is e víg? e gyászd-
A lunk? — Vagy épp 'hogy mindig kellett (
E kis helyen — hogy rajtad áll-e: játszd)
N ekünk, elmenni lárma mellett,
I ttléthez kötve, de nyílt szemün-
K előre vetve (ezt értve „itt"-en),
Ő rizni Őt — Őket — vesztette-
N , így roncsolva-töltve fel szívünk —:
E z: haladni? halni? —: élni itten.
K i indul, óvjad Őt. — S óvja isten.

XV. a.

K időlt keresztek, került keresztutak:
A tél erősebb minden tavasznál.
T ipor, kifoszt, felad. — Csak fel ne add.
O tthon- s társtalan: minden kihasznál.
N yugtot nem találsz, s kelted se itt: szabad v-
A gy, szokd meg: tél van. Söknél: havaznál,
E lfelejtve karácsonyi egymagad. —
N e felejtsd. Szívedig-hullt havadnál
I s hidegebb az áruló-reménytelen.
K ét szemed befagy? Tisztaszemű hó hull:
Ő t látod. Hisz voltak utak, terek, hitek.
N éma vagy? Sűrű hó neszez: hallja. Hideg
E rend? Ne félj te —: féltsd. Álmait, hó hull
K ét éve, csak el ne fedje. S óvja isten.

XV. b.

K ét éved, Őt se, el ne fedje — óvja isten —,
A hó, a rend. Álmainkra hull. Beszélj. A
T élben hó neszez, te néma vagy. Fogysz a hittel: v-
O ltak utak, terek. Ő. Ne láss esélyt. A
N agyszemű hóban szemed kihull. Befagy. Hidd el,
A z árulás is reménytelen. Szeszély. A f-
E lejtés is az. Szíved kihűl. Felad. Itt el- s
N em felejt a karácsony magad. Ha félj: a h-
I deg hóba szökj: havazz te is, tél ha van.
K elted itt, s nyugtod ott nem leled: hát magad
Ő rizd, s mindent — így használj — otthon- s társtalan.
N e add fel, a tél megedz: tipor, kifoszt, felad.
E rősebb minden tavasznál —, tavasz ha van.
K időlt keresztek, került utak. — Ő van. Te vagy
1984—1986.

VÉGE

A nagy (de)generáció

Sokat vár a filmtől a néző, mikor beül a moziba. Nemzedéki filmet, korrajzot, sztorit. Jólértesült riporterek elejtett megjegyzései sejtetni engedték: jön a film, a várva-várt — *A nagy generáció.*

Végre itt is színre lép a „nemzedék", és a kultúra (és társadalom) új területeit hódíthatja meg. Beteljesülhetnek a hajdan üldözött „hosszú hajú álmok".

Sokat vár a néző, de jobban tenné, ha nem lenne oly finnyás, és kevesebbel is beérné. Azzal, amit nyújtanak neki. Ideje megszeretni azt, *ami van.*

Ezt a praktikus következtetést vonhatjuk le, ha megnézzük *András Ferenc* új filmjét. Erre int *A nagy generáció,* habár nemcsak abban az értelemben ahogyan a *Bereményi—András* forgatókönyvíró páros valaha is elképzelte. Talán jobb lett volna nekik is megfogadni a fenti tanácsot és jobban felmérni saját lehetőségeiket: mi az, ami elmondható, és mi az, ami nem.

Filmjük egy kissé skizofrén vállalkozásra sikeredett, melyben hasztalan fáradoztak két ellentétes tendencia összebékítésén. Nem lehet *egyszerre* két érték és stílusirányzatnak maximálisan megfelelni. *A nagy generációban* nemcsak a szereplők házassága megy tönkre, de a kellően felhígított kommersz hatások és sötétebb tónusú, iróniába hajló mozzanatok összeházasítása is csúfos kudarcot vall. Nemhogy ellenpontoznák, de rendre kioltják egymást. Talán az idézőjelek használata, az öniránia — elég *Gothár—Esterházy (Idő van)* és *Cseh Tamás* művészetére gondolni — megmentette volna *A nagy generációt* a teljes széthullástól (degenerálódástól).

András Ferenc azonban nyíltan fogalmaz, és a filmben puskaként durrog a Nagy Igazságok Kimondásának Szándéka.

De ezzel a szerzők *(Bereményi és András)* törvényszerűen csak ordító közhelyeket, és bántó filmi áthallásokat képesek magukból kicsiholni. Hiába tupírozták fel a filmet idézetekkel. Hiába a közvetlen párhuzam a *Hamu és gyémánttal* („nekünk is vannak halottaink"), hiába hangzanak el a *Megáll az idő,* és az *Idő van* kulcsmondatai. *A nagy generációban* ezek nem szerkesztő elemként csak önmaguk harmadrangú matricáiként léteznek. (Attól, hogy homlokukra írjuk világhíres kedvenceink nevét, még nem leszünk hozzájuk hasonlóak.)

A leplezetlen törekvés arra, hogy a film a „nagy generáció" *jelenét* és a világban való *jelenlétét* konstatálja, végül önmaga ellentétébe fordul. Kár volt ilyen görcsösen ragaszkodni a nemzedéki problémafelvetés kereteihez. Igaz, a megidézett alkotások jobbára nemzedéki filmek (is), de anélkül, hogy csupán azok kívántak volna lenni.

A nagy generáció ellenben nem képes olyan termékeny kölcsönhatást létrehozni, melyben a hősök reflektálhatnának az őket körülvevő világra, így térképezve fel az öndefiníció esélyeit. Helyette inkább nosztalgikus önmitológia-gyártásba kezd. A köldöknéző önsajnálaton, mint lehetséges viszonyuláson kívül nem fogalmaz meg más alternatívát. A hősök megbékéltek magukkal és semmi jel nem mutat arra, hogy ez ne lenne egy príma dolog.

Látványos panelokat kapunk csupán, a „nemzedéki kultúra" rekvizitumainak lajstromba szedését. A fiatalabb generációk láthatóan tudják a bebiflázott leckét. A hősök önelégülten nyugtázhatják, hogy „Mi nem akárkik vagyunk! (Immár a történelem részei) Tudnak rólunk, minket összeköt a Rözös sors". Csakhogy *ez* teljesen érdektelen, ha csupán *erre* megy ki a játék.

Vagy *András Ferenc* a „van ilyen" komolyságával kacérkodik? Úgy tűnik, igen. Sokszor mintha a dolgok hivatalos változatát látnánk. „Nézzünk csak jobban körül, hol is élünk" — biztat a film és pompás válaszokat ad.

Az utóbbi időben gyengélkedő nemzeti büszkeségünk duzzadozik az amerikás Réb monológja hallatán. Persze, persze zseniálisak vagyunk, jó az éghajlat, van mit enni, és az ízek is csodálatosak. Rendre előkerülnek az „izgató" kellékek: sör, omlós kenyér, zöldpaprika, paradicsom, hatalmas tál gyümölcsök, és az a bizonyos „Vetró-féle" kapitális barackos...

Később az is kiderül, hogy micsoda bombázók szelik át a Vörösmarty teret. A világlátott Réb csodálkozik: „Van ilyen?" „Igen, van." Válaszolják Makkayék. (Ők itthon legalább otthonra leltek.) Itt — nem úgy, mint az álmok országában — bizony teljesülnek a primer (nemzedéki?) vágyak.

A kulturális számkivetettségből Makkayék kulturális nagyhatalmak lettek, kik bátran rophatják a táncot az Elvis Presley klubban, aztán hazamenve degeszre tömhetik, vagy betegre bulizhatják magukat.

Legalábbis inkább ezt sugallja *András Ferenc,* mint ennek ellenkezőjét. Bemutatja ugyan a „nagy generáció" rohamos elpuhulását, melynek során a hajdan társadalmon kívüli nagy vagányok egy része mára a fogyasztói hedonizmus, és elégedettség élcsapatává vált, de mindezt inkább azonosulva, szemerkényi önsajnálattal, mint távolságtartó, önkritikus hangon. Ezzel azonban önmagát is óhatatlanul az előbbi csoportba sorolja Felteszi ugyan a kérdést, melyre a film ironikus címe is utal (Mi is lett belőlünk?), de a válasszal és az adott tipológiával igencsak elégedetlenek lehetünk.

Nem ez volt a lapjárás fiúk! Nem ilyen lapokat osztottak és osztanak manapság — még ennek a (menő) generációnak sem. Vagy nem leegyszerűsített kicsit a butikos-(ok), a (rádiós) balek, és az (amerikás) vagány sovány alaptételéből rajzolni fel a „nagy generáció" magáratalálásának, vagy(és) széthullásának problematikáját?

Így a nemzedéki film helyett csak egy csiki-dam ritmusra járó, nosztalgiával fűszerezett sztorit kapunk, melyet itt-ott megérint valami rossz előérzet (a diliházba tessékelt Csaba kapcsán), de ami végül a kenyér, otthon, haza megnyugtató szentségét állítja programul elénk.

Csupán *Major Tamásnak* köszönhetjük, hogy néhány igaz és felejthetetlen pillanattal ajándékoz meg bennünket a film. A halállal szembenézni tudó ember (színész) megrendítő monológját mondhatta el itt, azét az emberét, aki hosszú, fáradságos út után immár valóban megbékélt a világgal, és aki félelem nélkül, bátran várja a halál angyalának érkezését.

De mindez — sajnos — nem változtat a lényegen. *András Ferenc* filmje nemzedékének, korrajznak sovány, kommersz sztorinak meg túlságosan szerteágazó. Sem a „nagy generáció" hamis önképe, sem a hevenyészett dramaturgiai fordulatok nem tudják összefércelni.

Tóth István János

VAN ILYEN

Széljegyzet „A Nagy Generáció" c. filmhez

„Egyedül maradtam, ki fog nekem segíteni? Senki sem segít a másikon... Itt nincs élet csak nyüzsgés van."

Kivágás *Major Tamás* rövid szerepéből, az Ő nagy generációjának, ill. generációja nagyságának fejcsóváló véleménye arról a korról, mely számukra a jövőt jelentette. Ezt mondja M. T. és egy pillanatra eltűnik a mozi, a nézők és a vászon is; csak Major Tamás marad, aki sokak számára egy hattyúdalát énekelő bölcsnek az emlékét idézi föl, aki minden titkát magával viszi az elmúlásba, de ezt nem tarthatja magában. Nincs élet, csak nyüzsgés! Nyüzsög *Réb,* a Nagy Generáció képviselője, aki barátjának útlevelével emigrál az Államokba, hogy onnan 20 év múlva visszatérve utolsó nagy „húzását" szervezze meg. (Egy magyar paraszt, az idáig még szabadalmat nem nyert találmányát akarja megvenni, hogy visszatérve az USA-ba, ott hasznosítsa.) Hasonlaón nyüzsög *Nyikita,* aki jól alkalmazkodik a hazai viszonyokhoz és itthon valósítja meg álmait. Felmerül a kérdés, hogy a felszínen meghúzódó nyilvánvalóság alatt végül is ki a nagy generáció? Hiszen az unoka is nyüzsög, korosztályának nagy ellentmondását próbálja megoldani. Hogy lehet felmentést nyerni a sorkatonai kötelezettség alól? (Egy idegszanatóriumban végzi, jelleme egyébként is megrázó következtetéseket rejteget, ha saját generációjának képviselőjét próbáljuk benne keresni.) Réb visszatér az Egyesült Államokba a találmány nélkül és lányát is magával viszi, aki a Generáció egy „hősi halottjának" emlékére *(Ricky Nelson) a Mary Lou* nevet kapta.

A magyar sajtó termékeinek kulturális hasábjain bizonyára sok gondolat fog napvilágot látni, melyek jobb vagy rosszabb színben próbálják majd beállítani a kritikájuk középpontjául választott filmet. Érdekes azonban a Katona József Színház társulata iránt jelentkező igény a „szereppiacon", ami igazolni látszik a színházlátogatók körében terjedő nézetet, mely szerint jelenleg az említett színház előadásai és műsorai a legszínvonalasabbak. A főszerepben találkozhatunk a Nagy Generáció hőseként a mai színházművészet egy „hősével", *Eperjes Károllyal.* A filmnek a „szokáshoz híven" másfél óra után vége van, de az eddigi példákkal ellentétben a felvetődő kérdések sokkal nyíltabbak maradnak. A recept hasonló a kor filmművészeti tendenciáihoz egy kis aktualitás, a „kis hazánk" nagy problémáinak feszegetése, ismerős arcok a megfelelő helyen, és ehhez már csak egy kis hézagpótló kell, hogy a film etesse magát. Az abszurdot megpróbáljuk hétköznapiként beállítani és a hétköznapok fekete-fehér filmjét felpörgetjük az abszurditásig.

Miért érdemes magyar filmet csinálni, nézni és reklámozni? Millió válasz közül csak egy kérdést emelnék ki. Hajlamosak vagyunk a „magától értetődik" jelszóval a hónunk alatt elegyensúlyozni a magyarságunk mellett. Sajnos, néha már csak (nem túl későn) az ilyen hatások indítanak el bennünk valamit. Feldobtam a (pénz)érmét és belelestem mindkét oldalába, most már csak mozijegyet szeretnék rajta minél több érdeklődőnek venni, mert EZT A FILMET MEG KELL NÉZNI.

Jaksity György

Love it or leave it

Biztosan sokaknak marad felejthetetlen élménye a múlt heti indiai est. Biztosan sokan vannak olyanok, akik szeretnének még többet tudni Indiáról. Egy Bécsben megjelenő magyar újság, a Kagylókürt hasábjain bukkantam egy indiai naplórészletre, aminek szeretném most elmondani néhány gondolatát.

Ahogy a szerző írja, India az ellentétek országa. Meglepődik az utazó, ha olykor némelyik tejes bácsival komoly filozófiai eszmecserét tud folytatni, és megdöbben, ha látja, amint benzinnel locsolnak le embereket örjöngő városi tüntetők. Egymás mellett létezik Indiában az erőszak nélküliség és a legkegyetlenebb erőszak, a bűzlő kosz és a kellemes tisztaság, az igénytelenség és a kapzsiság, a legmagasztosabb vallás és az ateista materializmus, a hagyomány és az új megismerésére törekvő vágy, az őskori életkörülmények és az űrkutatás.

Mit tudunk meg a naplórészletből az indiai szellemről, zenéről, táncról, drámáról, nyelvről? Nos, az indiai szellemet a lényeg és nem a részletek szemmel tartása jellemzi. Bár az indiaiak feltérképezték a kozmoszt, fogalmunk sincs például arról, hogy kik építették templomaikat. Zenéjüket az indiaiak nem örökítik meg, ők nem kottáznak, így tudták kifejleszteni „azt a kötetlen stílust, amely képes mindig hűen tükrözni a darabra jellemző hangulatot, ugyanakkor mégis improvizáló."

A szanszkrit drámákban nem szerepelnek kórusok, de igen jelentősek a magyarázók. Érdekes, hogy a tragédia sohasem éri el tetőpontját, mert a hősnő a kellő drámai pillanatban elájul. Táncolás közben az indiaiak a fák mozgását utánozzák: a test, a fa törzse szinte mozdulatlan, a szemek, az ujjak, a kezek, a fa ágai mozognak, hajladoznak. A fának nemcsak a táncban, a festészetben is jelentős szerep jut. Az indiai képeken a fákat a művész fantáziája alapján árbázolja, így ezek nem mindig ismerhetők fel, ellentétben a kínai képekkel. Mint minden más népnek, az indiaiaknak is vannak történelmi elbeszéléseik, de évszámok, kronológia nélkül.

A szankszrit nyelvet — egyrészt fonetikailag, másrészt potosan meghatározó jellege alapján — a világ egyik legtökéletesebb nyelvének tartják. Nem ritka, hogy egy szónak húsz-harminc szinonímája is akad.

Az indiaiak az időt olyan kis alapegységekre osztják, mint talán sehol máshol a világon. Vannak olyanok Indiában, akik azt állítják, hogy egy másodpercet 202 500 trutira lehet bontani.

Mit kaptunk mi Indiától? Renteget mindent: az algebrát, a nullát, az „arab" számokat, a decimális rendszert, az atomelméletet, a sebészetet, a hegedűvonót, a fuvolát, a sakkot stb.

Végül az útinapló szerzőinek szavait idézem: „Szerintem sose jöjjön Indiába az, akit a modern élet csalóka csillogása-villogása, a tunya kényelmet ígérő technika robotvilága, vagy az ún. american dream érdekel — mert az ilyen csak boldogtalan lesz itt. Ellenben aki szeretne választ kapni az élet rejtelmeire, aki szomjazza az igazságot és a tényleges boldogságot adó lelki életet; az jöjjön, bármennyi pénzbe kerüljön is az út, mert nem fog csalódni."

H. Zs.

Vitát rendezünk

Az az érzésünk, hogy sokaknak van véleménye és kérdése az oktatási reformmal kapcsolatban. 16-án, 3 órakor valamelyik közepes méretű előadóban vitát rendezünk arról, hogy mi történt eddig, kik csinálják, és hány óra lesz, ilyen tantárgyak és mit fognak tanulni a „szegény" utánunk jövők Gyertek el és beszéljük meg, felelősséget kell vállalnunk a közgazdász nemzedékért.

MI
(AKIK MAGUNK KEVESEK VAGYUNK)

A szakkollégium nyári egyeteme

Fogyasztói autonómia, állampolgári és termelői autonómia nélkül

Lengyel László, a Pénzügykutató Intézet munkatársa *a modern társadalmakban végbe menő polgárosodási, „civilé" és állampolgárrá válási folyamat magyarországi megjelenéséről, nekilendüléseiről és megtorpanásairól* beszélt.

Először 1867 után vett felemás lendületet az a mozgás, amelynek során *a társadalom középosztályosodó rétegének fogyasztási igényei kezdik determinálni a termelési struktúrát.* A háború, majd a társadalom megmerevedése *csak a 30-as évek végére engedi újra felszínre a jóval kisebb lendülettel kibontakozó középosztályosodást*, ami még ugyanennek az évtizednek az utolsó éveiben meg is reked, *átadja helyét egy termelésorientált, antimodernizációs hullámnak.*

1945 után az ország *nem a belső fogyasztás felpörgetésén keresztül igyekszik a növekedés útjára lépni, hanem a termelési szféra állandó, erőltetett fejlesztése útján jár.* Úgy tartják ekkor, hogy *a párt, mint erre alkalmas elit, meg tudja határozni, hogy a társadalomnak mire van szüksége.* Ez a fejlődési út teljesen felszámolja a középosztályi hagyományokat, *a fogyasztói igények teljesen figyelmen kívül maradnak.*

1956 nyomán világossá vált, hogy a szovjet típusú intézmények mechanikus átvétele útján nem irányítható ez a társadalom, hogy *nemzeti jellegű intézményekre van szükség.* Az aszkétikus szocializmus helyébe *a fogyasztás jogát elismerő felfogás kerül.* Így 1965 után kibontakozik az a folyamat, amelynek során *a magyar állampolgár most már megtudja, mi az a választék*, megnézi, hogy mi van például Bécsben és másutt, szóval *az összehasonlításon alapuló termékválasztással bizonyos fogyasztói autonómiára tesz szert.*

Ezt a folyamatot az előadó — némiképp vitatkozva a nemzeti hagyományokat, kultúrát ettől féltő irányzatokkal — *egyértelműen pozitívnak tartotta. A gond* szerinte ott mutatkozik, *hogy a fogyasztói autonómia nem párosult állampolgári autonómiával* (gondoljunk csak az egyesületek alakítása körüli huzavonákra stb.), illetve, *hogy csak részleges termelői autonómiát vont maga után.* Így ugyanis *a politikai-társadalmi stabilitás a hatalom* és egyes karizmatikus személyek (írók stb.) *nem számonkérhető, nem legalizálható alkuin alapult. Napjainkra azonban ez a mechanizmus felbomlani látszik*, részben mert az ezeket kötő személyiségek meghaltak, részben mert annyiszor megszegték ezeket az alkukat, hogy bizonyos fokig hiteltelenné váltak, részben mert az 1956 után felnövekvő generációk jószerivel kimaradtak ezekből a kompromisszumokból, és részben, *mert az ország súlyos gazdasági helyzete miatt nincs mit ezeken a megállapodásokon keresztül elosztani az érdekeltek között.*

Az újabb társadalmi közmegegyezések tehát most már újabb mechanizmusokat igényelnek.

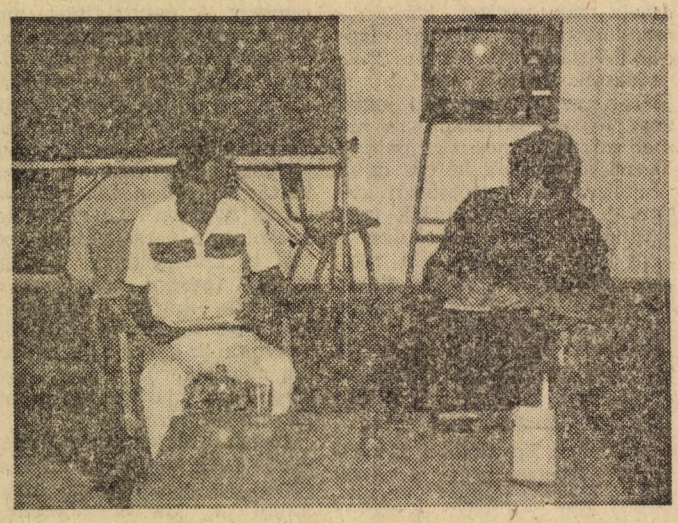

Lengyel László a polgárosodási folyamat nekilendüléseiről és megrekedéseiről beszélt

A közvetlen részvételen alapuló önkormányzatok igénye

Meglepő elválasztással kezdte előadását *Vass Csaba politológus*, a nyári egyetem vendége. *A modernizáció két sikeres útját választotta el, a nyugat-európai és a japán modellt.*

Az elválasztás dimenziója az emberek közti relációt tekintve : individualitás kontra közösségiség ellentét volt. Némileg sematikusan tekintve *a nyugat-európai modell két jellemzője az individualitás és a hatékonyság elve, míg Japán ezt a fajta hatékonyságot a hagyományos közösségek megőrzésével elegyíti. A nyugati modellben szétromboltatnak a társadalom hagyományos szolidaritási viszonyai* és az egyes individumok kapcsolatait *az érdekviszonyok rendszere látja el. Japánban fennmarad a társadalmi szolidaritás, de annak tradicionális formája él tovább, az individium, a személyiség kibontakoztatása pedig alávetett szerepre korlátoztatik.*

Magyarországon 1945 előtt részben *kialakult a polgárság* a maga — nyugatias — struktúráival, *de a politika közvetlenül alárendelődött az úri világnak.* Az 1945 utáni útkeresés közben olyan új formák alakultak ki a közösség és a személyiség problémájának kezelésére, mint *a népi bizottságok*, amelyekben *az állampolgárok saját helyi ügyeiket képviselők útján, öntevékenyen, maguk intézik.* Később a közigazgatás helyi szervei az állami irányítás elkülönült hatalmi szerveivé váltak. *A kávéházak, egyletek, körök színes csoportjai helyébe az uniformizáló közösségek léptek* egy sajátos állami szintű tulajdonlás, rendelkezés jegyében.

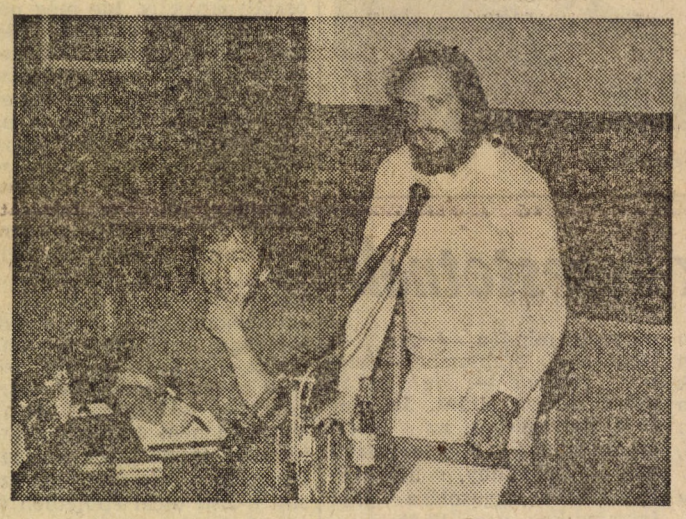

Vass Csaba politológus a modernizáció két lehetséges útjáról tartott előadást

Az egyén és közösség dilemmájából való kiutat az előadó a nagy szervezeteket lebontó, a társadalom fölé magasodó államot alulról újra felépítő, szerves kis egységekben jelölte meg. Ezek az állampolgárok szabad egyesülésével jönnének létre és a tagjaik közvetlen részvételével működnének. *Ezekben tehát a közösség és az egyén együtt, maga alakítja a sorsát.*

A modernizáció hatékonysági elvének *korlátját jelenti, hogy az ezen elven folytatott termelés nem érzékeli saját korlátait. Az ökológiai válság mutat rá erre. Alternatívája a szükségleteket és a szükségletek kielégítésének teljesítését összehangoló termelés.* Ez érzékeli korlátait, szervezete pedig ugyancsak az önkormányzó közösség.

Az előadásnak nagyjából ez lehetett a váza, ami persze nem adhatja vissza annak gazdagságát, s talán a félreinterpretálás veszélye is fennáll. Akik ott voltak (élőben és eredetiben), egy tanulságos előadást hallhattak.

K. S.

Csillogva vegetáló Alexandria?

Mészöly Miklós arról mondta el gondolatait, milyen fontos, hogy ne provinciális válaszokat találjunk arra a kérdésre, milyen játékterünk van és lesz a harmadik évezred küszöbén. „Soha békejobbosabb reszketéssel nem várakozott még ez a szigorúan ellenőrzött kis nép" — ez volt Mészöly Miklós kiindulópontja, felelősségét pedig a megmaradás merőben új tétje vezérelte; a romokon nem lesz újjászületés, az é't érdekében kopernikuszi fordulatra van tehát szükség ember és természet viszonyában, erkölcsi forradalomra ember és ember együttélésében.

Előadása első részében a fehér homo technikus esélyeit vette számba Mészöly Miklós: az elsőbbség dédelgetése nem aktuális többé, napirenden már a kérdés, vajon tisztes alkatrésze leszünk-e az emberiség működésének vagy csillogva vegetáló Alexandriaként történelmi nyugdíjba kényszerülünk? Az álmodozások kora lejárt, álmainkat a helyzeti adottságokból kell megszőnünk, nem a szerint tehát, hogy mi lenne ha, hanem úgy: mi lesz ha, s válaszaink szava a cselekvés kell, hogy legyen.

E tágabb környezetbe ágyazva magyar sorskérdésekre tért át Mészöly Miklós: meddő tépelődés helyett azon kéne gondolkodnunk, történelmi megvertségünk hogyan lehet olyan ablak, amin át messzebb látni, hogyan formálhatjuk sorsunkat rangos eséllyé, a nem mennyiségi és erőtényezőkre épülő törekvések példájává. Új válaszokról van itt szó, de nem a honkongiság jóléti kísértéséről, hanem valamiféle negyedik, belső személyes útról egyén és nemzet vonatkozásában egyaránt. A jóakarat, a szellemi minőségi produkció, az alkotó érdeklődés elsőbbsége, a képzés magas szintje legyen a mi szilikon-völgy-programunk — mondta Mészöly Miklós, majd így folytatta: ehhez egy új reformkor szellemi műhelymunkájára van szükség. A méltóságot őrző nemzetpolitika mellett tett ezután hitet Mészöly Miklós.

Tisztában kell lennünk azzal, hogy bár politikai rendező tényezők nem vagyunk, de korszerű rendezések megfogalmazói és igénylői lehetünk; ne határainkat kritizáljuk tehát, hanem az egyetemes emberi jogokat valljuk. Tervünk csak az lehet, hogy legyünk holnap is, eszerint munkálkodjunk a térség újratervezett holnapjának előkészítésén: autonóm szellemiségű, egymásra utalt új Közép-Európában gondolkodjunk, s akkor remélhetjük, hogy kedvezőbb hajlandóság mutatkozik a mi sérelmeink iránt is.

Cselekvő igatartás, megfontolt nyitottság és jóakarat — így fejezte be Mészöly Miklós az előadását, ami után hosszú párbeszéd következett.

Másképp járnak a magyar órák?

Ezzel a címmel *Szabó Miklós* történész az 1956 utáni magyar fejlődés sajátosságait elemezte:

Az első politikai csomópontként az 1960—1963 közötti amnesztiát és a megbékélési politikát tárgyalta. Az amnesztia a politikailag aktívakat érintette, de elsősorban nem nekik szólt, hanem a szélesebb tömegeknek adott gesztus volt, s a feszültségeket volt hivatott csökkenteni. Nem volt az amnesztia se szövetség, se politikai kompromisszum, de benne rejlett a komromisszum, s ennek a lehetősége szűkítette be oly mértékben az elbocsátott légió mozgásterét, hogy 1962 augusztusában keresztül lehetett vinni a koncepciós perekben kompromittáltak eltávolítását a belügyi és az igazságügyi apparátusból. Ez a két erőre: az 53 előtti gyökerű hatalmi apparátusra és a neutralizált, de esetleges paktummal aktivizálható szélesebb társadalomra való egyidejű támaszkodás olyan politikai autonómiát biztosított a legfelső politikai vezetésnek, melyhez hasonlót csak a Gomulka-vezetés élvezett egy ideig. Ez az autonómia tette lehetővé azt, hogy pl. ellent tudott állni a nehézipari nyomásnak, hogy a beruházási ütem nem élvezett többi prioritást az életszínvonallal szemben, s annak is, hogy a 60-as, 70-es évek fordulóján fölmerülhessen a piacelvű gazdasági reform gondolata, és ez óvta meg Magyarországot attól, hogy az országot a hetvenes években a nehézipari lobbyk nyomása, párosulva a külföldi hiteldömping csábításával gazdaságpolitikai kalandokba vigye.

Egy további magyar sajátosságként beszélt ezután Szabó Miklós a mobilitás 1956 utáni átrendeződéséről: a nagy előrelépési korszak lezárult, a magyar társadalom polarizált foglalkoztatott társadalomból hierarchikusan tagolt karriertársadalommá vált. E folyamat jelentős értékeket hozott létre; pl. a vezetői pozíciók elosztásában teret nyert a szakmai szempont a politikai lojalitás egyeduralmával szemben, 56 visszaállíthatatlanul eltörölte Magyarországon a sikerpropagandát, miközben a karriertársadalomban új, tartalmas életcélok, az emberi ambíció új, társadalmilag termékeny lehetőségei előtt nyílott út. Az új helyzet számos hátrányára is kitért Szabó Miklós.

Előadása végén nagyon röviden mondta el Szabó Miklós a jövőre vonatkozó gondolatait: „A jelenlegi vezetés voltaképp ad erre programot. A közmegegyezés program, amely akkor valósul meg, ha a megegyezés mindkét partnere a politikai cselekvés szubjektumává válik. Ennek a programnak a megvalósulása a demokratikus magyar szocializmus jövője."

F. L.

Élet és halál

„miképp a mennyben, azonképpen itt a földön is..."

Szomorú esetről szereztem tudomást. Egy hallgatónk a nyáron vonat elé vetette magát. Nagy szerencse, hogy életben maradt. Mi lehetett az oka, ami miatt egy reménnyteljes fiatalember képes eldobni magától az életet? Mély együttérzéssel gondolva rá, elhatároztam, hogy egyszer elbeszélgetek vele. És úgy látszik, van telepátia. A minap ugyanis egy fiú nyitott be a szerkesztőségbe. Két bottal a kezében is szemmel láthatóan nehezen járt. Kicsit bátortalanul arra kért, készítsek vele riportot. Furcsa kérés, de miért is ne? Ráálltam, már csak azért is, mert nem mindennap akarja valaki harmadév után abbahagyni az egyetemet. Beszélgetés közben döbbentem rá, hogy ismerem a fiút. — *Ugye, te Utasi Tamás vagy?* — kérdeztem. — Honnan ismersz? — *Hallottam rólad. Már kerestelek, hogy elbeszélgessünk.*

(De a frissen gyógyuló sebet jogom van-e tolakodónak tűnő kérdésekkel felszaggatni? Tamás azonban hajlandóságot mutatott rá, hogy beszéljünk róla.)

— Nem. Nem öngyilkosság volt ez részemről, hanem áldozat! — igazít ki. — Úgy gondoltam, ezzel a lépéssel van egy sanszom arra, hogy megváltoztassam a világot. Úgy éreztem, erkölcsi kötelességem, hogy feláldozzam magam.

— *Vallásos vagy?*

— Igen. Hiszek Istenben és a túlvilágban.

Aztán elmondta, hogy a naplója tanú rá, milyen régen foglalkoztatta a lázadás gondolata. Lázadni az ellen, amit nem tart jónak, lázadni a tiszta elvek érvényre jutásáért, lázadni a sérelmekkel szemben, amelyekkel nap mint nap találkozik. Mélységesen fájlalta, hogy milyen mértékben képes bemocskolni a pénz a sport és a művészet tisztaságát. Elviselhetetlen volt számára, hogy nem a valós értékek szerint differenciálnak emberek között, gyakran minden a hatalmi harcban dől el. Dilettánsok ítélkeznek fölötte, a sakkban pontleadásra kényszerítették, akadályozták, kihasználták... Megalkudni egyikkel sem tudott.

Az a nap is olyan volt, mint a többi, de valami mégis elpattant. Érden volt. Talán éppen egy váratlan kiborulás után, amikor bekövetkezett a tragédia. Alig huszonévesen, nem akart tovább élni. A véletlen, a szerencsés véletlen azonban másképp hozta. Hosszú kórházi ápolással Tamás életben maradt. A két lábát térdtől elveszítette, de él. ÉL. Mióta felépült, műlábbal tanulja a járást.

— *Hogyan viseled a tragédia súlyát?*

— Nagyon nehezen. Ennek ellenére nem vagyok csalódott. Úgy érzem, a körülmények áldozata vagyok. Ma már nem hiszek abban, hogy egy ilyen elhatározással megváltoztathatom a világot. De hát végső soron mindenki keresi a problémáira a megoldást, ami kötelessége is az embernek. Ez az én megoldásom volt. A helyes útra rátaláltam — és ez a fontos —, amelyen el kell indulnom, hogy embernek érezhessem magam. Ezért szeretnék most búcsút mondani az egyetemnek.

— *Meghökkentő az elhatározásod. Nem szabadna abbahagynod a tanulást...*

— Rengeteget gondolkoztam ezen. Volt rá időm a kórházban. Csak így dönthettem!

Azokról az időkről beszélt, melyek kioldozhatatlan csomóként feszültek benne. Annak idején protekcióval került az egyetemre. Belevitték, hogy elvégezze, és ő belement. Az eredményei rosszak voltak. Sakkozott, már általános iskolás kora óta. Egyszer, egy verseny miatt csupa elégségesre vizsgázott. A nappaliról átment levelezőre, éppen a sakk miatt. Akkor úgy érezte, ez az, amiben eredményes lehet. Később voltak jobb jegyei is, igazán azonban nem volt jó tanuló. Mintha a tudatalattija is azt sugallta volna az egyetemmel kapcsolatban, hogy ez nem az igazi.

— *Nem találtál semmit az egyetemen, ami megkapott volna?*

— Borzasztóan szerettem az egyetemet mindennek ellenére. Rengeteg hasznos dolgot tanultam. Különösen Hegedüs Miklós, Bánfi Tamás, Cs. Kovács Ferenc tanár uraktól. Ők voltak rám a legnagyobb hatással. Köszönettel és hálával gondolok rájuk. De különben is szerettem az egyetemi légkört. Ezek miatt érdemes volt egyetemistának lenni. Most azonban már százszázalékosan tudom, hogy nem az egyetemen van a helyem.

— *Hogyan képzeled ezek után a jövődet?*

— Valami elfoglaltság után nézek, és ezenkívül csak a sakkal akarok foglalkozni. Eddig ugyanis a sakkot is ugyanúgy kezeltem, mint a tanulást. Lusta voltam. Nemzetközi mester címem van, de úgy érzem, ennél többre lettem volna képes. Az egyetemen túlságosan elapróztam magam, nem voltam tisztában azzal, mire koncentráljak. Azt hiszem, ha valaki segítségemre lett volna a döntésben, akkor nem történik meg velem ez a tragédia.

(Szerettem volna vigasztaló szavakkal megsimogatni ezt a szomorú szemű fiút, aki ilyen korán a bánathoz láncolta magát. De tétova az ember ilyen helyzetben. Vajon nem bántom-e meg vele?...)

Aztán a kórházról beszélt. Sokat tettek azért, hogy Tamas testileg és lelkileg is felépüljön. Igazán ebben a környezetben fedezte fel, hogy az emberek jó is tudnak lenni. Különösen az orvosoknak hálás mindenért. Azóta már két elmaradt vizsgáját is letette, mert úgy érezte, ezzel az önbecsülésének tartozik.

— Mikor lassan felépültem, azt hiszem, a személyiségem is helyes irányba terelődött — folytatta. — Kicsit keményebb lettem érzelmileg. Van erőm ellenállni a csábító lehetőségeknek, ha lényeges dolgokról van szó. Előbb-utóbb el fogom kezdeni a sakkot is, mert számomra ez jelenti a kiutat. Hogy milyenek az emberi kapcsolataim? Felszínesek. Ez részben előny, részben hátrány, mert nem függök senkitől, és szolgája sem vagyok senkinek, de azt sem akarom, hogy tőlem függjenek. Igazán mély kapcsolatot, szerintem, nehéz kialakítani anélkül, hogy fel ne adnánk magunkból valamit. Hiába, ilyen a világ...

(A keserű szavak fájó emlékekből fakadtak, de alig bevallva, szavai közt bujkált az optimizmus.)

— Olvastam valahol, hogy az ember legfontosabb feladata, hogy boldog legyen. Boldog akarok lenni!

— *Kívánom, hogy úgy legyen!*

H. E.

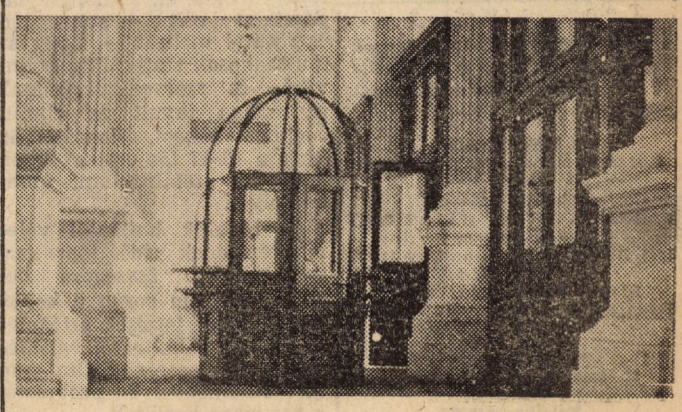

Elállod az utam, de megkerüllek!

Utazási hírek

Ay János, 1986. január 15-től 1989. január 17-ig a FAO Római Központ Statisztikai Elemző Osztályának vezetője.

Bácskai Tamás június elején előadókörúton az NSZK több városában, Hamburgban, Göttingenben, Kölnben, a hónap végén pedig Nagy-Britanniában vett részt egy konferencián.

Balaton Károly október elején két hónapra Angliába utazik ösztöndíjas tanulmányútra.

Bassola Péter júliusban Bonnban járt, a Deutscher Akademischer Austauschdienst lektorválasztásán vett részt, október elején pedig egy hónapra Ausztriába utazik az Osztrák Irodalmi Társaság ösztöndíjával.

Bora Gyula április 9. és 11. között Ausztriában járt, ahol találkozott az atomerőművekkel rendelkező svéd városok szövetségének vezetőivel. Bora Gyula később Stockholmban járt, ahol ökológiai, ökonómiai témájú ülésen vett részt, valamint az uppsalai egyetem kelet-európai intézetével való kapcsolatok felvételéről tárgyalt. Augusztusban Spanyolországban, a Nemzetközi Földrajzi Unió Ipari rendszerkomissziójának ülésén vett részt.

Bradean Nelu október elején az NSZK-ba utazik, ahol a Bajor Nyelvjárási Irodalmi Konferencián vesz részt.

Csáki Csaba és Csáki Csabáné június folyamán az NSZK-beli Bambergi és Regensburgi Egyetemek meghívásainak tett eleget. A rektor jelenleg a FAO keretében Etiópiában tartózkodik október 15-ig.

Bernát Tivadar és Matejka Március szeptember végén Gdanskban járt, ahol a szocialista országok egyetemi földrajz tanszékeinek XI. szemináriumát rendezték. A tanácskozás témája a tengerek gazdasági hasznosítása a KGST-országok integrációs rendszerén belül.

Dévényi Kinga szeptember végén Olaszországba utazott. Az Arabisták és Iszlamológusok XIII. kongresszusán tartott előadást.

Elekes Zsuzsa október elejétől egyhónapos franciaországi meghívásnak tesz eleget.

Erdős Péter október folyamán az NDK-ba utazik. A Wilhelm Pieck Egyetemen tart előadásokat.

Frenyo Andrea Dubrovnikban járt a vállalati önigazgatás és az állami beavatkozás kérdéseivel foglalkozó szemináriumon.

Gábor András szeptember elején franciaországi konferencián vett részt.

Gille Zsuzsanna másodéves hallgató Párizsban járt az Európai Nukleáris Leszerelés Nemzetközi Bizottságának összejövetelén.

Halmai Gábor szeptember végén Hamburgban, október elején Kassán vesz részt konferencián.

Hegedűs Péter Kanadában járt. Montrealba, a Nemzetközi Dokumentációs Szövetség 43. kongresszusára kapott meghívást.

Huszár Ernőné szeptember végén a bécsi könyvtáros napokon járt.

Huszár Ernő szeptemberben egy hetet a Szovjetunióban töltött, ahol a KGST-tagországok külkereskedelmi oktatással és továbbképzéssel foglalkozó intézeteinek évi tanácskozásán volt jelen.

Jeszenszky Géza USA-beli vendégtanári ösztöndíjas meghívását 1986. december 31-ig meghosszabbították.

Kovács Géza szeptember közepén Moszkvába utazott a KGST tudományos-műszaki prognosztikai szimpóziumára.

Kővári György, a Soros Alapítvány támogatásával egyhónapos tanulmányúton járt a London School of Economical and Political Sciences intézményében.

Koncz Katalin a nyár folyamán svédországi tanulmányúton járt a Svéd ENSZ-társaság meghívására.

Lányiné dr. Garai Katalin szeptember végén a Modern Kapitalizmus Problémái bizottságának moszkvai munkacsoport-ülésén járt.

Tóth András Ausztriába és az NSZK-ba utazott, hogy előkészítse a Skála-menedzserképzésben részt vevők szakmai gyakorlatait.

Vadász István június végén Hamburgban járt. A Canon cég képviselőivel tárgyalt oktatástechnikai eszközök beszerzéséről.

Zalai Ernő tagja volt annak a magyar szakértői delegációnak, amely a nyár elején Ghánában járt az ENSZ egyik szervezetének megbízásából.

Theodor Dams professzor, a Freiburgi Egyetem intézetigazgatója szeptemberben egy hetet töltött egyetemünkön. Ulrich Schliepest, a Mannheimi Egyetem rektorhelyettese júliusban járt itt. Siegfried Oppolzer, a Bambergi Egyetem elnöke és Ladislausz Vaskovics professzor egyhetes vendégségben járt az egyetemen. Klaus Mätzig az NDK-ból szeptember végén volt az egyetem vendége. A vendégekkel egyetemeik és az MKKE közötti kapcsolatok fölvételéről, tartalmáról, szerződések kötéséről folytattak tárgyalásokat egyetemünk vezetői.

Egyetemközi kapcsolatok keretén belül szeptembertől három kubai vendég, Hector de La Rosa, Dora Benhamin és Roberto Losano folytat konzultációkat.

Viola Sebentikova Csehszlovákiából államközi szerződés értelmében tölt egy hónapot egyetemünkön.

Egyesült államokbeli vendégeink is vannak: tárgyalásokra érkeztek Denis Meadows, Radway és Julia Bader professzorok. Jelenleg a Dartmouth College tizenöt diákja, a University of California tizennégy hallgatója és a University of Wisconsin nyolc egyetemistája folytat tanulmányokat a közgázon.

A Kínából érkezett Zhon Joung a Népgazdaságtervezési Intézetben tölti egyéves ösztöndíját.

Rainer Krems, a Nyelvi Intézet lektora az NSZK-ból érkezett.

Tamás András (Svédország) egyéves ösztöndíjasa a NTI-nek.

Vu Thanh Bihn Vietnamból érkezett egy évre, a munkatudományi és a pedagógiai tanszéken dolgozik.

Vita a hallgatói véleményezésről

Október elsején tartotta e félévi első ülését az ipar kari tanács.

Első napirendi pontként a kari munkatervjavaslat került a testület elé, amelyet egyhangúlag elfogadtak. A második napirendi pont az 1985—1986-os tanév második félévi vizsgáinak és a nyári államvizsgák tapasztalatainak az összegzése volt. Ennek eredményeképpen a tanács tagjai egyetértettek abban, hogy a külső szakemberek részvétele hasznos a vizsgabizottságokban, de csak az egyetem oktatóival együtt, akik pontosan tudják, hogy a hallgatóktól milyen tudásanyag ismerete várható el. Örömteli tapasztalat volt — sok egyéb észrevétel mellett —, hogy az iparszakosok statisztika, számvitel- és szervezésvizsgáinak az átlaga javult az elmúlt évekhez képest. Hozzátették, hogy a 16-17 fős csoportokban hatékony szemináriumi munka folyik.

Az oktatók hallgatói véleményezésének idei ipar kari tapasztalatait összegező beszámoló vitája során a konkrét hallgatói jelzések értékelése mellett a hallgatói véleményezés rendszerének általában vett eredményei és problémái is terítékre kerültek.

K. S.

KÖZGAZDÁSZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

Felelős szerkesztő: FARKASINSZKYNÉ HALAY EDIT

Szerkesztőség: 1093 Budapest IX., Dimitrov tér 8. Telefon: 174-548

Kiadó: Hírlapkiadó Vállalat Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3

Felelős kiadó: TILL IMRE vezérigazgató

86—6496. Szikra Lapnyomda, Budapest

Felelős vezető: CSÖNDES ZOLTÁN vezérigazgató

Otthon nélkül az asztaliteniszezők

A körülmények szorításában

(Nagy nehezen rátalálok a Lenhossék utcai általános iskolára. Ennek tornatermében edz az asztalitenisz-csapat. Csütörtök, délután öt óra múlt néhány perccel, a fiúk, lányok cipelik ki az asztalokat, melyeket megviselt már kissé az idő. Néhányan pótvilágítást szerelnek az asztalok fölé, egy kötélen lóg a súlyos búra, a kötél egy kampóval van rögzítve az oldalrácshoz emeletnyi magasságban.)

— *Hányan vannak jelenleg,* és melyik osztályban játszanak? — kérdezem az edzőt, Krassó Józsefet.

— Velem együtt 18-an, ebből 9-en a női, 8-an a férfi nemet képviselik. A nők az NB II-ben, a férfi első csapat a BP. I/A osztályban, a férfi tartalék pedig a kerületi bajnokságban játszik.

(Krassó József 1976-ban került a csapat élére. A nők akkor a BP. I. osztályban, a férfiak a BP. I/B-ben játszottak.)

— *Amint látom — bár nem teljes a létszám — sokan vannak a négy asztalra. Hogyan osztoznak?*

— Ami a létszámot illeti, Berendi Zsuzsának fontos intéznivalói vannak, mert napokon belül férjhez megy. Ő egyébként egyetemista korában többször kiemelkedően szerepelt a „Jó tanuló, jó sportoló" versenyen. Az asztalok elosztásáról szólva, az vita tárgya, de azért kijövünk egymással. A csapat tagjai többségében egyetemisták, vagy már végzett közgazdászok. Van egy ifikorú lány kölcsönjátékosunk a Bp. Spartacustól. Szabály szerint az NB-s csapatokban kell lennie egy ifikorú játékosnak, s mivel nekünk nincs ificsapatunk, nem is tudnánk hol és miből fenntartani, a problémát kölcsönjátékosokkal oldjuk meg. Annak idején Durst Jutka is így került hozzánk, aki most II. éves külgazdos és az elmúlt évben a „Jó tanuló, jó sportoló" versenyen III. lett. Ő sajnos most szintén nincs itt, nemrégiben kisebb operációja volt, csak egy-két hét múlva kezdheti meg az edzéseket.

(Közben figyelem a játékosokat. Fürgén pattog a labda, nincs két pillanat pihenése sem. Azonban a mozgása nagyon furcsa, mintha vibrálna, szaggatott lenne a repülése. Megdörzsölöm a szemem, jól látok-e.)

— Sajnos a világítást egyfázisú higanygőzlámpák adják — találja ki gondolatomat az edző. Ez okozza a vibrációs hatás érzetét a szemben. A 8 lámpából csak 6 működik, emiatt nincs elég fény a teremben. A pótvilágítást meg azért szereljük föl minden edzés elején, mert a normál villanykörték fénye valamelyest csökkenti a higanygőzlámpák szemrongáló mellékhatását. Más gondok is vannak, a falak körben végig fehérek, ilyen háttér mellett a fehér labdát nehéz nyomon követni. Ráadásul ez a versenykiírás szerint is szabálytalan, nekünk itt kell fogadni az ellenfeleket, nem tudom, hajlandók lesznek-e kiállni. Április óta vagyunk itt „albérletben", azóta nem sikerült elérni, hogy megoldást találjunk ez utóbbi két problémára.

(Annak idején, még a hetvenes évek végén az aulában edzett az asztalitenisz-csapat. Aztán a kis tornaterembe kerültek, amely a rekonstrukció folyamatának megfelelően ez év tavaszán megszűnt. Így kerültek a Lenhossék utcába a kaucsuklabda szerelmesei.)

— A nyáron az iskola zárva volt, nem edzhettünk itt — folytatja Krassó József. Júliusban és augusztus elején a Kinizsiben játszottunk, bár majd mindig strandidő volt, nem voltak hiányzóink az edzéseken. Ezek az emberek szeretik egymást és a játékot, ez tartja össze őket. Aztán muszály volt a Kinizsiből elköltöznünk, hiszen szüksége van a helyre az NB I-es szakosztályoknak is. Ide még nem jöhettünk, így az első négy mérkőzésen edzés nélkül és a pályaválasztói jog feladásával álltunk ki. Arról nem beszélve, hogy más NB II-es csapatok komoly pénzekért játszanak, a mi lányaink pedig szerelemből, mert egy fillért sem kapnak.

(Jelenleg egy tornateremmel rendelkezik az egyetem, melynek ki kellene elégítenie a testnevelésórák, a két NB I-es szakosztály — kosárlabda, röplabda — és más, teremhez kötött sportágak — mint például az asztalitenisz és a cselgáncs — szükségleteit. És akkor még nem szóltunk a kollégisták természetes és jogos igényeiről. Információim szerint a Zsil utcai épületben levő két tornaterem már a mi-énk papíron, de addig a MAFC használja — természetesen bérleti díj fejében — amíg az ő tornacsarnokuk fel nem épül. Ezen túl jövő májusban mindenképpen fel kell újítani az öltözőket, a fűtési rendszert, ami körülbelül 16 hónapi munka a tervek szerint. Ezek elkészülte és birtokunkba vétele után is nehéz lesz majd minden sportnak otthont adni, bár a jelenlegihez képest így is paradicsomi állapot lesz majd.)

— *Van-e kimutatható hatása ezen körülményeknek a csapat teljesítményére?*

— Igen, április óta körülbelül negyven százalékkal gyengébbek az eredmények — válaszol némi keserűséggel hangjában az edző. Pedig ez még nem minden. Nem panaszkodni akarok, de... A férfiöltözőben nem lehet mosdani, mert nincs zuhanyozó. A nőiben ugyan van, hogy milyen, azt talán érdemes megnézni. A lányok korábban végeznek, hogy a fiúk is le tudjanak fürödni.

(Közben bemegyünk az öltözőbe. Már az előtér sem bizalomgerjesztő, de amit a fürdő mutat, nem „európai" látvány. Az ablakok kitörve, a falakról hull a vakolat és a salétrom. Közel a sarokhoz áll egy tornaszerszekrény. A teteje hiányzik, ellenben tele van mindenféle kétes eredetű és orrfacsaró szagú szeméttel — a fertőzésveszélyről nem is beszélve. Mindez 1986-ban, egy budapesti általános iskolában.)

— És nekünk itt fogadni is kell az ellenfelet — tárja szét karjait a tréner.

— *Meg merjem kérdezni ezek után, hogy mi a helyzet a felszerelésekkel?*

— A gumibórítást minimum évente cserélni kell. Ez kb. háromezer forint darabonként. Egy Butterfly versenyasztal 25 ezer forint, a Stiga a duplája. A Nittaku labdákat sem ingyen adják. A minősített versenyzőknek — női csapatunk tehát ide tartozik — biztosítanak felszerelést a szövetségből. Évente egyszer kapunk kiutalást ütőborítóra és labdára. Most például 24 labdához jutottunk hozzá, máskor többet szoktunk kapni, de hogy ebben az évben kapunk-e még, azt nem tudom.

(A testnevelés tanszéken a következőket tudtam meg Tóth Andornétól az asztaliteniszezőkről. A hivatalos állami támogatás a BTSH-tól a sportágra négyezer forint évente(!). A szakosztály költségvetése egy évre kb. 80 ezer, plusz a terembérleti díj 70 ezer forint... A hiányzó összeget a szakosztály az egyetemtől, a sportklub költségvetéséből kapja. A KSC némi bevételhez jut vállalatoktól reklámszerződések, valamint a Műv. Min. „adományai" révén is.)

★

Mielőtt elmegyek, észreveszem, hogy az egyik fiú — talán fogadásból — egy kb. 10x20 cm-es deszkadarabbal(!) játszik — és mint ha rendes ütő lenne a kezében. Pörget, droppol, nyes, leüt tenyeressel és fonákkal, támad és védekezik. De hosszabb távon alulmarad partnerével szemben, mert a játékra alkalmas felszerelés hiányát a lelkesedés és a jobb képességek csak ideig-óráig tudják ellensúlyozni.

Vajon az asztalitenisz-csapat meddig bírja a körülmények szorítását?

★

Lapzártakor érkezett a hír: az asztalitenisz-szövetség versenybírósága múlt szombaton mérkőzés előtt játékra alkalmatlannak nyilvánította a Lenhossék utcai tornatermet. A szakosztálynak tehát új otthon után kell néznie. A szombati és a következő hazai mérkőzés lejátszására még engedélyt kapott a csapat.

A meccset egyébként nagy küzdelemben megnyerték a lányok...

B. J.

Gólyafészkelődő

Röplabdások kerestetnek

Szokásos napi túrám során az épületben lépten-nyomon plakátokba botlok. Mindegyik harsogó színekkel igyekszik a gólyákat s a bátortalanabb felsősöket egy-egy programra, klubelőadásra stb. elcsalni.

Jómagam eddig a személyes agitáció híve voltam többkevesebb sikerrel. Most *ezúton szeretném a figyelmet a sportolásra felhívni.* Az egyetem keretén belül működő szakosztályok között *az egyik legrégibb a röplabda.* A valamikor az 50-es, 60-as években pezsgő élet azonban *az utóbbi jó pár évben haldoklik.* Pedig *korántsem olyan mostohák a körülmények, mint akkoriban.* Most inkább *mintha a lelkesedés, kitartás hiányozna.* Most nem a sportolás egészségügyi előnyeit akarom ecsetelni, hanem *a játék örömére szeretném felhívni a figyelmet.* Természetesen ehhez egy bizonyos technikai szintre el kell jutni — nemcsak a röplabdában, hanem bármely más csapatjátékban is. Erre nyújt lehetőséget az edzés.

A lányok három forma közül választhatnak:

1. Az NB I-es csapat edzései kivételével minden nap 3—5 (ill. 1/2 5-ig) vannak a Kinizsi koli tornatermében. Akik aktív játékosok szeretnének lenni, azok számára mind a négy (legrosszabb esetben három) edzés kötelező.

2. Ez a lehetőség az 1968-as születésűek számára lehet fontos: ők ugyanis még játszhatnak a juniorcsapatban. Edzések szerdán, csütörtökön 1/2 5-től 6-ig, pénteken 5-től 7-ig vannak szintén a Kinizsiben. Számukra a minél több edzés látogatása ajánlott, ahhoz, hogy oszlopos tagjaivá váljanak az utánpótláscsapatnak. Rendszeres edzésmunka és jó játék révén az NB I-es kerettagság sem kizárt.

3. Az egyetemi csapat. Hát itt vannak a legnagyobb problémák. A fentebb emlegetett lelkesedés csak-csak megvolt minden évben — legalábbis szeptember—október tájékán —, de aztán egyre inkább eltűnt. Jelenleg 3—4 harmadéves az „elvi" csapattagok s jelentkezett már 3 gólyalány, utóbbiak le-, illetve átigazolása már folyamatban van. Várjuk további első lányok jelentkezését és *kérjük a jelenlegi másodéves lányok közül azok visszatérését, akik a tél folyamán eltűntek.* Az edzésen a juniorokkal együtt vannak *Kiss Lajos* edzőnél. *A tanév folyamán kb. hetenként 1 mérkőzés* (az első fordulóban leginkább csütörtökön — azaz edzésidőben [!]) várható. *Tavasszal zajlik le még az egyetemi bajnokság.* Tavaly szerencsétlen sorsolás révén a MAFC-ot kaptuk ellenfelül s így az első fordulóban rögtön ki is estünk. Az év folyamán még két hétvégi elfoglaltság lenne számunkra: a budapesti spartakiád. Tavaly öten bírtunk összegyűlni, egy vendégjátékossal minden csapatot megvertünk, de hiányosságunk miatt a *kupa helyett az utolsó helyről kaptunk oklevelet.*

Kérem mindazokat, *akik heti egy edzést + meccset tudnak vállalni tanulmányaik mellett, szeretnek játszani* és szeretnének játszani, *minél hamarabb jelentkezzenek,* hogy az adminisztratív dolgokon gyorsan túleshessünk *és végre kiállhassunk a meccseken (ugyanis már javában zajlik a bajnokság, ahol most minket a juniorok helyettesítenek).* Ha mindezt meg is teszik, *mentesülnek a testnevelésórák látogatása alól.*

A fiúk számára — sajnos — csak alternatív választás létezik. Edzések csütörtökön 1/2 8—9 óráig vannak, mérkőzések is általában ugyanebben az időpontban. Jelenleg ez a csapat elég internacionalista: inkább külföldi diákokból áll. Tehát jó nyelvtudás is elkel, illetve másik szemszögből: *jó lehetőség a nyelvgyakorlásra.*

Hortobágyi Krisztina

Bridzsklub

Az ELTE és a BME bridzsklubja minden kedden amatőr bridzs-párosversenyt rendez a BME Münnich Kollégiumában (XI., Irinyi u. 9—11.).

Nevezés: a helyszínen 17.30-ig. Kezdés: 18.00-kor. Nevezési díj nincs. A felső korhatár 30 év. Tájékoztatást ad Kerényi István 211-672.

A Közgáz Jazzklub programjából

Steve Lacy (ss) és Steve Potts (as) duó (USA) koncertje október 11-én.

Október 18-án Binder Károly szerzői estje.

Női kosárlabdacsapatunk eredményei

A csapat a Csepel-kupán vett részt szeptember 29—október 1. között. A végeredmény:

1. Ganz-Mávag
2. Csepel
3. Közgáz
4. Műegyetem

Október 4—5-én zajlottak a KSI-kupa küzdelmei, amelyen szintén indultak a lányok. A torna eredménye:

1. Ganz-Mávag
2. KSI
3. Közgáz
4. OSC

Az NB I-es bajnokság 11-én indul, csapatunk először Diósgyőrben vendégszerepel. A Kinizsi utcában először október 25-én mutatkoznak be.